

CBC 19101/13/0033/2627

नक्सल-मुक्त भारत बनाउन योगदान दिने वीरहरूसँग सेल्फी शेयर गर्नुहोस्

आन्तरिक सुरक्षा बललाई सम्मान

एउटै जग्गामा हेर्नुहोस्, एकताको रङ अनेक

जानकारी र बस्नका लागि बुकिङ गर्न हेतु स्क्रान गर्नुहोस् वा अवलोकन गर्नुहोस् rashtriyaektaadiwas.com

राष्ट्रिय एकता दिवस

31 अक्टोबर, 2026

एकता नगर, गुजरात

भारत पर्व

1 देखि 15 नोभेम्बर 2026

एकता नगर, गुजरात

श्री नरेन्द्र मोदी
माननीय प्रधानमन्त्री

नेपथ्यको बहुप्रतीक्षित प्रस्तुति भोलि

कार्यक्रमले कन्सर्ट र रचनात्मक

अर्थव्यवस्था सुदृढ बनाउनेछ: खरेल

पत्रकार सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै विधायक तथा कार्यक्रमका मुख्य संरक्षक सञ्जीत खरेल।

• देव दर्जी

गान्तोक, २९ अक्टोबर: नेपालको चर्चित तथा लोकप्रिय रक-लोक ब्याण्ड नेपथ्य आगामी शनिवार राजधानी गान्तोकस्थित पाल्जर स्टेडियममा आफ्नो प्रस्तुतिमार्फत दर्शकलाई मन्त्रमुग्ध तुल्याउन तयार छ। 'रेशम', 'उडायो रेलैले', 'भैँडाको ऊन जस्तो', 'तालको पानी' जस्ता कालजयी

गीत पस्किए दर्शकमाझ छुट्टै छाप छोड्न सफल नेपथ्यका फ्रण्ट म्यान अमृत गुड्डलगायत ब्याण्डका अन्य सदस्य बहुप्रतीक्षित कन्सर्टका लागि बुधवार साँझ नै सिक्किम आइपुगिसकेका छन्।

कार्यक्रमको आयोजक पोजिटिभ भाइक्स इन्टरटेन्मेन्ट नेटवर्क (पीभीई नेटवर्क)ले 'नेपथ्य लाइभ इन सिक्किम-लेट्स गेट लाउड: सेलिब्रेट सिक्किम'-कन्सर्टले

राज्यको कन्सर्ट र रचनात्मक अर्थव्यवस्था सुदृढ बनाउनमा टेवा पुर्‍याउन सक्ने विश्वास व्यक्त गरेको छ। बिहीवार राजधानीमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै नामथाङ-रातेपानी निर्वाचन क्षेत्रका विधायक तथा उक्त कार्यक्रमका मुख्य संरक्षक सञ्जीत खरेलले ३१ अक्टोबरमा आयोजन हुने नेपथ्यको कन्सर्टका लागि ११ हजार टिकट बिक्री भइसकेको र आयोजकले

कुल १५ हजार टिकट बिक्री गर्ने लक्ष्य राखेको अवगत गराए। उनले भने, "नेपथ्य एक चर्चित तथा लोकप्रिय ब्याण्ड हो। उनीहरूले देश-विदेशमा साङ्गीतिक प्रस्तुति दिइसकेका छन् र धेरै अनुभवी ब्याण्ड पनि हो। सिक्किमका सङ्गीतप्रेमीहरूले नेपथ्य औघि मनपराउँछन्।" उनले अहिले भीआईपी तथा सामान्य श्रणीका टिकटहरू प्रायः बिक्री भइसकेको र दर्शकलाई टिकट पाउन हाम्मे परेको, यद्यपि टिकट व्यवस्था गरिएको बताए।

"अहिलेसम्म लगभग ११ हजार टिकट बिक्री भइसकेका छन्। दक्षिण कोरियालागायत अन्य देशबाट पनि ४,००० टिकट खरिद गरिएको छ" -मुख्य संरक्षक खरेलले बताए। उनले यसअघि कार्यक्रमका लागि पाल्जर स्टेडियमको ढोका साँझ ५:०० बजी खोलिने निर्धारित गरिए तापनि दर्शकको भीड नियन्त्रण गर्न साथै कुनै अप्रिय घटना हुन नदिन

➡रहल पृष्ठ ७ मा

सिक्किममा चक्रवात 'अर्णव'-को प्रभाव

बिहानैदेखि वर्षा, उच्च हिमाली क्षेत्रहरूमा हिमपात

गान्तोक, २९ अक्टोबर (हिस): चक्रवात 'अर्णव'-को प्रभावसँगै सिक्किमको मौसममा परिवर्तन आएको छ। बिहीवार बिहानैदेखि राज्यका विभिन्न क्षेत्रमा हावापानी शुरु भएको छ भने उच्च उँचाइका क्षेत्रहरूमा हिमपात भएको छ। वर्षा र हिमपातका कारण राज्यका विभिन्न स्थानमा चिसो बढेको छ।

बङ्गालको खाडीबाट विकसित भएको चक्रवात 'अर्णव' आन्ध्र प्रदेशको तटीय क्षेत्रमा प्रवेश गरेपछि कमजोर हुँदै गएको छ। यद्यपि, यसको अवशेष मौसमी प्रणालीका कारण पूर्वी तथा उत्तरपूर्वी भारतका विभिन्न भागमा वर्षा जारी रहने सम्भावना रहेको छ। भारतीय मौसम विज्ञान विभागका अनुसार, २९ अक्टोबरमा सिक्किम र पश्चिम बङ्गालका केही क्षेत्रमा भारी वर्षाको

सम्भावना छ।

वर्षासँगै राज्यका उच्च उँचाइका क्षेत्रहरूमा हल्का हिमपात भएको छ। पूर्व सिक्किम अन्तर्गत भारत-चीन सीमा क्षेत्रमा पर्ने नथुला, कुपुप र नाथाङ भेड्ढोमा हिमपात भएको

छ। उच्च उँचाइका क्षेत्रहरूमा भएको हिमपातले चिसो थप बढाएको छ। उल्लेखनीय छ, चक्रवात 'अर्णव' बङ्गालको खाडीमा विकसित भएको हो। प्रारम्भमा न्यून चापीय क्षेत्रका रूपमा विकसित भएको यो

प्रणाली क्रमशः शक्तिशाली बन्दै गएको थियो। पछि यो अत्यन्त शक्तिशाली चक्रवाती आँधीको अवस्थामा पुगेको थियो भने आन्ध्र प्रदेशको तटीय क्षेत्र हुँदै जमिनमा प्रवेश गरेको थियो।

रेशियाडमा राज्यस्तरीय विद्यालय खेलकुद शुरु

गान्तोक, २९ अक्टोबर (आईपीआर): गान्तोकको रेशियाड खेलकुद परिसरमा राज्यस्तरीय विद्यालय खेलकुद २०२६ बिहीवारदेखि शुरु भएको छ, जसमा ७२२ खेलाडीले आफ्नो खेलकुद क्षमता प्रदर्शन गर्न, आफ्नो जिल्लाको प्रतिनिधित्व गर्दै राज्यस्तरीय प्रतियोगिताहरूमा भाग लिएका छन्।

सिक्किम सरकारको खेलकुद तथा युवा मामिला विभागद्वारा आयोजित यो कार्यक्रम ३० अक्टोबरसम्म जारी रहनेछ, जसले युवा खेलाडीहरूलाई आफ्नो खेलकुद क्षमता प्रदर्शन गर्न, राज्यस्तरीय प्रतियोगिता गर्न र अनुशासन, सामूहिक कार्य र स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको भावना जगाउन मञ्च

प्रदान गर्नेछ। उद्घाटन कार्यक्रममा खेलकुद तथा युवा मामिला, शिक्षा, कानून तथा संसदीय मामिला मन्त्री राजु बस्नेत मुख्य अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए भने खेलकुद तथा युवा मामिला विभागका सल्लाहकार विक्रम प्रधान विशिष्ट अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए।

सभालाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री बस्नेतले बाल्यकालमा बालकबालिकालाई खेलकुदसँग परिचित गराउनुको महत्त्वमा जोड दिए, राज्य, राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न आवश्यक कौशल विकास गर्न प्रारम्भिक वर्षहरूले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने उल्लेख गरे। उनले युवा खेलाडीहरूलाई आफ्नो रोजाइको विषयप्रति प्रतिबद्ध रहन र समर्पण र दृढताका साथ आफ्ना लक्ष्य हासिल गर्न प्रोत्साहित गरे। उनले खेलकुद सफलताका लागि अनुशासन, शारीरिक तन्दुरुस्ती, उचित पोषण, गुणस्तरीय प्रशिक्षण र निरन्तर प्रेरणा आवश्यक रहेकोमा जोड दिए। उनले विद्यार्थीहरूलाई राज्यभरि उपलब्ध खेलकुद

➡रहल पृष्ठ ७ मा

नाम्ची जिल्ला पुलिसद्वारा मानव बेचबिखनविरुद्ध सचेतना कार्यक्रम आयोजित

नाम्ची, २९ अक्टोबर (आईपीआर): नाम्ची जिल्ला पुलिसले बिहीवार नाम्चीस्थित जिल्ला प्रशासनिक केन्द्र (डीएसो)-को सम्मेलन कक्षमा मानव बेचबिखन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम आयोजन गरेको छ। यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य मानव बेचबिखनसँग जोडिएका बद्दो चिन्ताबारे सर्वसाधारणलाई सचेत गराउनु र यसको रोकथामका लागि सामूहिक प्रयासलाई मजबुत पार्नु रहेको थियो।

कार्यक्रममा नाम्चीका अतिरिक्त पुलिस अधीक्षक (एसएसपी) विकास तिवारी, नाम्ची थानाका पुलिस निरीक्षक (एसएचओ) आशिष भुजेल, उप-निरीक्षक सिद्धार्थ राई र सङ्गीता खतिवडा, अन्य पुलिसकर्मी, होटल व्यवसायी तथा सारथी संस्थाका प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति थियो।

यस कार्यक्रमको लक्ष्य मानव बेचबिखनका विभिन्न रूपबारे जनचेतना जगाउनु, बेचबिखन र घरेलु हिंसालाई सम्बोधन गर्न आवश्यक तयारीको मूल्याङ्कन गर्नु तथा यी समस्याहरूसँग जोडिएका नियन्त्रण, जबर्जस्ती र दुर्व्यवहारका सामान्य तौरतरिकाहरूलाई उजागर गर्नु थियो। कार्यक्रममा शोषणको प्रारम्भिक पहिचान, पीडितलाई सहयोग, जनस्तरमा सतर्कता, विभिन्न निकायबीच प्रभावकारी समन्वय र बेचबिखन रोकथाम तथा जोखिममा रहेका

➡रहल पृष्ठ ७ मा

मुख्यमन्त्री गोलेद्वारा अरुणाचलका मुख्यमन्त्रीसँग भेटवार्ता

गान्तोक, २९ अक्टोबर: मुख्यमन्त्री पीएस गोलेले अरुणाचल प्रदेशको तवाङमा त्यहाँका मुख्यमन्त्री पेमा खाण्डुसँग शिष्टाचार भेटघाट गरेका छन्। १४औँ अन्तरराष्ट्रिय पर्यटन मार्टमा सहभागी हुन अरुणाचल प्रदेश पुगेका मुख्यमन्त्री गोलेले मुख्यमन्त्री खाण्डुसँग भेट गरी द्विपक्षीय हित तथा क्षेत्रीय विकासका विषयमा चर्चा गरेका छन्।

भेटघाटप्रति प्रसन्नता व्यक्त गर्दै मुख्यमन्त्री गोलेले भने, "उत्तरपूर्वी भारतको समृद्ध सांस्कृतिक सम्पदा, प्राकृतिक सौन्दर्य र प्रचुर पर्यटन सम्भावनालाई विश्वसामु उजागर गर्ने महत्त्वपूर्ण मञ्चको रूपमा रहेको १४औँ अन्तरराष्ट्रिय पर्यटन मार्टमा सहभागी हुन पाउँदा म अत्यन्तै उत्साहित छु।"

उनले अझ भने, "हाम्रो यस दिनमा पनि परस्पर फलदायी चर्चा क्षेत्रको समग्र प्रगति, समृद्धि र निरन्तर सहकार्य भइरहेको म पूर्ण सामूहिक विकासका लागि आगामी

सिक्किम कला तथा साहित्य महोत्सव

दोस्रो दिन बिहानको सत्रमा भारतीय

सम्पदा र साहित्यिक विविधतामाथि चर्चा

गान्तोक, २९ अक्टोबर (हि.स.): तीनदिने सिक्किम कला तथा साहित्य महोत्सव २०२६ को दोस्रो दिनको कार्यक्रम बिहीबार बिहान सङ्गीत सत्रबाट शुरु भयो। यस अवसरमा प्रख्यात सङ्गीतकार कार्तिकेय वशिष्ठ र मकरन्द साननले 'बाँसुरी र तालहरूमार्फत एक रहस्यमय यात्रा' शीर्षकमा विशेष प्रस्तुति दिए। भारतीय शास्त्रीय, लोक तथा विश्व सङ्गीतलाई वाद्ययन्त्रमार्फत संयोजन गर्न ख्यातिप्राप्त उनीहरूले बाँसुरी, अलगोजा, मुर्चुङ्गा, काजोन, कञ्जिरा, दरबुका, जेम्बे, फ्लोर टम तथा अन्य तालवाद्य प्रयोग गरी

दर्शकलाई मन्त्रमुग्ध बनाए।

यसपछि स्कटल्याण्डका इतिहासकार विलियम डेलरिम्पलले आफ्नो पुस्तक 'द गोल्डेन रोड'माथि प्रस्तुति दिए। यसैगरी,

सिक्किमका प्रख्यात लेखक प्रज्ज्वल पराजुलीले पुस्तकको सङ्क्षिप्त परिचय प्रस्तुत गरेपछि शुरु भएको सत्रमा डेलरिम्पलले विश्व

➡रहल पृष्ठ ७ मा

२० माइलमा ४ नोभेम्बरसम्म यातायात बन्द रहनेछ: एनएचआईडीसीएल

गान्तोक, २९ अक्टोबर (हिस): राष्ट्रिय राजमार्ग तथा पूर्वाधार विकास निगम लिमिटेड (एनएचआईडीसीएल)ले आपतकालीन सडक मरम्ती कार्यका लागि राष्ट्रिय राजमार्ग-१० अन्तर्गत रम्फूर रानीपुलबीच पर्ने २० माइलमा २९ अक्टोबरदेखि ४ नोभेम्बरसम्म यातायात बन्द रहने जानकारी गराएको छ।

यस अवधिमा प्रत्येक दिन राति ९ बजीदेखि बिहान ५ बजीसम्म वाहनहरूको आवागमन प्रतिबन्धित रहनेछ। यस समयमा हलुका वाहनले रम्फूर-डुगा-पाण्डाम-सिङ्ताम अथवा मामरिङ-नामथाङ-सिङ्ताम-गान्तोक मार्ग प्रयोग गर्न सक्नेछन्। त्यसैगरी, सबै प्रकारका वाहनहरूले रम्फूर-रोङ्थाङ-पाकिम-गान्तोक मार्ग प्रयोग गर्न सक्नेछन्।

उक्त प्रतिबन्ध संशोधन वा फिर्ता नलिएसम्म जारी रहने एनएचआईडीसीएलले बताएको छ। सम्बन्धित निकायले यात्रु तथा सवारीचालकहरूलाई अस्वविधाबाट बच्न आफ्नो यात्राको योजना सोहीअनुसार बनाउन र तोकिएको वैकल्पिक मार्गहरू प्रयोग गर्न अप्रह्व गरेको छ।

ब्लुमिड याङ्गाङ २०२६ को दोस्रो संस्करण शुरु

नाम्ची, २९ अक्टोबर: याङ्गाङ पर्यटन विकास समिति (वाईटीडीसी)-द्वारा आयोजित 'ब्लुमिड याङ्गाङ २०२६'-को दोस्रो संस्करण बिहीवार याङ्गाङमा सिक्किम सरकारको सडक तथा पुल विभागका मन्त्री एनबी दाहालले उद्घाटन गरेका छन्। २९ देखि ३१ अक्टोबरसम्म चल्ने उक्त तीनदिने कार्यक्रमले यस क्षेत्रको पुष्प खेतीको सम्भावना, स्थानीय उद्यमशीलता, पर्यटन र समृद्ध सांस्कृतिक सम्पदालाई उजागर गर्दछ।

यो पुष्प प्रदर्शनी तथा बिक्री कार्यक्रम वाईटीडीसीले सिक्किम सरकारको कृषि तथा बागवानी विकास विभाग र खाद्य प्रशोधन विभागको सहकार्यमा आयोजन गरेको हो। उद्घाटन समारोहमा सिक्किम विधानसभाको उपाध्यक्ष तथा क्षेत्र विधायक राजकुमारी थापा, मुख्यमन्त्रीका राजनीतिक सचिव विकास बस्नेत, याङ्गाङका महकुमा

अधिकारी केएल दाहाल, सिक्किम इन्स्पайरकी रोहिणी प्रधानसहित अन्यको उपस्थिति रहेको थियो। यस वर्ष ब्लुमिड याङ्गाङ नाम्ची जिल्ला स्तरमा आयोजन गरिएको छ, जसमा ५० भन्दा बढी पुष्प प्रदर्शनी पसल राखिएका छन्। यस पहलको उद्देश्य पुष्प खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्नु, स्थानीय उद्यमशीलतालाई प्रोत्साहन दिनु, पर्यटनलाई सुदृढ पार्नु तथा यस क्षेत्रका कला र सांस्कृतिक परम्पराहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्‍याउनु हो।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै विधायक तथा विधानसभा उपाध्यक्ष राजकुमारी थापाले ब्लुमिड याङ्गाङको परिकल्पना मुख्यमन्त्री पीएस गोलेको सुनीलो, समृद्ध र समर्थ सिक्किम निर्माण गर्ने दूरदृष्टिमा योगदान पुर्‍याउने उद्देश्यले गरिएको बताइन्। उनले

➡रहल पृष्ठ ७ मा

युक्रेनमा ऊर्जा क्षेत्रमा युद्धविराम र कृष्णसागरमा तनाव अन्त्य गराउन भारतको कूटनीतिक पहल

नयाँ दिल्ली, २९ अक्टोबर: अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले रूस र युक्रेनलाई एक–अर्काका तेल प्रशोधन केन्द्रहरूमा आक्रमण नगर्न दबाब दिने प्रयास गरिरहँदा, अन्य पक्षहरू पनि मस्को र किभलाई द्वन्द्व कम्तीमा आंशिक रूपमा भए पनि रोक्न (स्थगित गर्न) मनाउने प्रयासमा छन्। टर्की र इजिप्टले समुद्री क्षेत्रमा युद्ध विरामका लागि क्रेमलिनसँग वार्ता गरिरहेको खबर आएरहँदा, भारत भने द्वन्द्व पूर्ण रूपमा अन्त्य गर्ने उद्देश्यले अझ व्यापक छलफलमा संलग्न रहेको देखिन्छ।

नयाँ दिल्लीले रूस र युक्रेनबीच तीन बुँदे युद्ध विरामको प्रस्ताव अघि सारेको बताइएको छ। यसअन्तर्गत ऊर्जा पूर्वाधार र अन्य संरचनाहरूमा हुने आक्रमण रोक्ने, कालो सागरका बन्दरगाहहरू हुँदै खाद्यान्न र ऊर्जाको आपूर्ति निरन्तर कायम राख्ने, तथा व्यावसायिक जहाजहरूमा हुने आक्रमण अन्त्य गर्ने कुरा समेटिएका छन्। सेप्टेम्बरमा विदेश मन्त्री एस. जयशङ्करको

किभ भ्रमणका क्रममा युक्रेनी अधिकारीहरूलाई दिइएको यो प्रस्ताव, टर्की, इजिप्ट र अमेरिकाले अघि सारेका छुट्टाछुट्टै युद्ध विराम पहलहरूभन्दा फराकिलो छ। यसले पूर्वाधार र समुद्री सुरक्षाका साथै अत्यावश्यक वस्तुहरूको आपूर्ति व्यवस्थालाई पनि सम्बोधन गर्न खोजेको छ।

युक्रेनका विदेश मन्त्री आन्드리

सिबिहाले भने, हामीसँग चार वटा प्रस्तावहरू छन्। तीमध्ये सबैभन्दा व्यापक भारतको प्रस्ताव हो। हामी ऊर्जा र कालो सागरसम्बन्धी युद्ध विरामका लागि तयार छौं, तर केवल यसै (संयुक्त) रूपमा मात्र। उनले थपे कि ऊर्जासम्बन्धी युद्ध विरामको अर्थ बन्दरगाह पूर्वाधारलगायत सबै ऊर्जा केन्द्रहरूमा हुने आक्रमण पूर्ण रूपमा रोकिनु हो।

कर्नाटकमा मतदाता सूची पुनरीक्षणपछि ७२ लाख मतदाता घटे, एकजना ‘पाकिस्तानी नागरिक’ पनि भेटिए

सच्याउनका लागि ‘फारम ८’ भर्ने व्यवस्था छ। मतदाता सूचीको यो बृहत् पुनरीक्षण प्रक्रिया गत जुन १६ बाट सुरु भएको थियो, जसअन्तर्गत ५ करोड ५४ लाख फारम वितरण गरिएको थियो।

प्रारम्भिक चरणमा अनुपस्थित, स्थायी रूपमा बसाइँ सरेका, मृत, दोहोरो नाम भएका र अन्य श्रेणीमा रहेका १ करोड ७ लाख ९६ हजार ३३९ जनाको नाम सूचीमा समावेश थिएन। ती १.०७ करोड व्यक्तिमध्ये ६५ लाख ४५ हजार ६७९ जना बसाइँ सरेका, १९ लाख ९२६ जना अनुपस्थित, १६ लाख ३९ हजार ८६४ जना मृत र ७ लाख ९ हजार ८७० जनाको नाम दोहोरो दर्ता भएको भेटिएको थियो। तर, अगस्त २४ पछि शुरु भएको दाबी तथा विरोध दर्ता प्रक्रियाका क्रममा निर्वाचन अधिकारीहरूले १० लाख ८ हजार ३८ नयाँ मतदाताको नाम थप भएको पुष्टि गरे। यससँगै ती

सच्याउनका लागि ‘फारम ८’ भर्ने

हजार ८६३ छन्।

राज्यमा सबैभन्दा धेरै मतदाता ३० देखि ३९ वर्ष उमेर समूहमा देखिएका छन्। यस समूहमा कुल १ करोड २ लाख ५७ हजार ६८० मतदाता छन्, जहाँ पुरुषको सङ्ख्या महिलाभन्दा करिब ३५ लाखले बढी छ। यसैगरी, ४० देखि ४९ वर्ष समूहमा ९४ लाख १७ हजार ८५३ मतदाता छन्, जसमा महिलाको सङ्ख्या पुरुषभन्दा बढी छ। ५० देखि ५९ वर्ष उमेर समूहमा कुल ७६ लाख १५ हजार ८२६ मतदाता रहेका छन् र यहाँ पनि महिलाको सङ्ख्या पुरुषको तुलनामा करिब दुई लाखले बढी छ। त्यस्तै, ८५ वर्ष वा सोभन्दा माथिका कुल ३ लाख ९२ हजार १३४ मतदातामध्ये २ लाख २९ हजार ६०९ महिला र १ लाख ६२ हजार ५२२ पुरुष रहेका छन्।

एक निर्वाचन अधिकारीका अनुसार, मतदाता गणनाका क्रममा युरोप, क्यानडा र अमेरिकासहित विभिन्न देशहरूसँग सम्बन्ध भएका करिब एक हजार मतदाताको पहिचान भएको छ। तीमध्ये एक जना पाकिस्तानी नागरिकसमेत फेला परेका छन्। यद्यपि, तीमध्ये अधिकांश भारतीय मूलका व्यक्तिहरू रहेका छन्, जसले ती देशहरूको नागरिकता लिए तापनि आफ्नो परिवारसँग कर्नाटकमा बसोबास गर्दै आएका थिए।

दिएको र अर्का एक वरिष्ठ

अधिवक्ताको उपहास गरेको समेत बारले दाबी गरेको छ। अधिवक्तामाथि गरिएको यस्तो दुर्व्यवहारलाई लिएर बार एसोसिएसनले मुख्य न्यायाधीशको ध्यानाकर्षण गराउँदै कारबाही नभए न्यायाधीश भानोतको इजलास बहिष्कार गर्ने चेताउनी दिएको थियो।

भारतीयको मृत्यु: जायसवाल

विदेश मन्त्रालयका अनुसार ओमानको तटनजिक भएको एउटा आक्रमणपछि पनामा देशको झण्डा बोकेको ‘एमटी एल गैया’ जहाजमा सवार १४ जना भारतीय नागरिकमध्ये १३ जनालाई उद्धार गरिएको थियो। एक जना भारतीय नाविक बेपत्ता भएका थिए र उनको खोजीका लागि त्यतिबेला अभियान जारी थियो। भारतले व्यापारिक जहाजहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्न र अन्तर्राष्ट्रिय जलमार्गमा सुरक्षित आवागमन पुनःस्थापित गर्न माग गरेको छ। सरकारले परिस्थितिमाथि निगरानी राख्न र प्रभावित चालक दलका सदस्यहरूलाई सहयोग गर्न जहाज कम्पनी, जहाज सञ्चालक तथा कूटनीतिक नियोगहरूसँग मिलेर काम गरिरहेको छ।

पीएम किसान योजनाको अर्को किस्ता आज प्रधानमन्त्रीले जारी गर्ने

गुवाहाटी, २९ अक्टोबर (हिस): असमका मुख्यमन्त्री डा.हिमन्त विश्व सरमाले बिहीवार भने, प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले शुक्रवार प्रधानमन्त्री किसान सम्मान निधि (पीएम–किसान)योजनाको अर्को किस्ता जारी गर्नेछन्। यसले असमका १८ लाखभन्दा बढी किसानहरूलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्नेछ। मुख्यमन्त्रीले सोशल मिडियामा एउटा पोस्टको माध्यमबाट उक्त जानकारी साझा गरे। उनले भने, “डबल इन्जिन सरकार सधैं किसानको पक्षमा उभिएको छ। उनले हर्ष व्यक्त गर्दै भने, “प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले देशभरिका किसानहरूको लागि योजनाको अर्को किस्ता जारी गर्नेछन्।”

मुख्यमन्त्रीले भने, “यस आर्थिक सहायताले असमका १८ लाखभन्दा बढी किसानहरूलाई लाभ पुग्नेछ।” देशका अन्य राज्यहरूका किसानहरूसँगै असमका किसानहरूले पनि यस योजना अन्तर्गत आर्थिक सहयोग पाउने उनले बताए। प्रधानमन्त्री किसान सम्मान निधि योजना अन्तर्गत योग्य किसान परिवारलाई आर्थिक सहायता प्रदान गरिन्छ। यस योजनाको उद्देश्य किसानहरूलाई उनीहरूको कृषि आवश्यकताहरू पूरा गर्न आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नु हो।

१३ करोड

५० लाख रुपियाँभन्दा बढी मूल्यका ई–सिगरेट जफत

नयाँ दिल्ली, २९ अक्टोबर (हिस): राजस्व खुफिया निदेशनालय (डीआरआई) ले कोलकाताको श्यामा प्रसाद मुखर्जी बन्दरगाहमा दुई वटा छुट्टाछुट्टै कारबाहीका क्रममा १३ करोड ५० लाख रुपियाँभन्दा बढी मूल्यका ई–सिगरेट जफत गरेको छ। नेपाल पठाउन लागिएका दुई वटा कन्टेनरमा यी ई–सिगरेट लुकाए राखिएका थिए। अधिकारीहरूले २४ अक्टोबरमा गोप्य सूचनाका आधारमा दुवै कन्टेनर रोकेका थिए। वित्त मन्त्रालयले बुधवार दिएको जानकारी अनुसार, एउटा कन्टेनरमा समानलाई ‘वाटर ग्लास’ र अर्को कन्टेनरमा ‘सिरेमिक मग’ भनेर घोषणा गरिएको थियो। जाँचका क्रममा पहिलो कन्टेनरबाट आईजीईटी ब्रान्डका विभिन्न स्वादका ४० हजार ई–सिगरेट जफत भएका थिए। दोस्रो कन्टेनरबाट भीटीभी, वाको, ब्याड र ईन्ज्य लगायत विभिन्न ब्रान्डका लगभग १५ हजार ई–सिगरेट फेला परेका थिए। डीआरआईले सीमा शुल्क अन्तिमयका सम्बन्धित धारा २८२०२८ ई–सिगरेटका साथै तिनलाई लुकाउन प्रयोग गरिएका समान समेत जफत गरेको छ।

इण्डी गठबन्धनले ज्ञानेश कुमारविरुद्ध शुक्रवार सार्वजनिक महाभियोग कार्यक्रम गर्ने

नयाँ दिल्ली, २९ अक्टोबर (हिस): विपक्षी इण्डी गठबन्धनले मुख्य निर्वाचन आयुक्त ज्ञानेश कुमारविरुद्ध ३० अक्टोबरमा सार्वजनिक महाभियोग कार्यक्रम आयोजना गर्ने घोषणा गरेको छ। कङ्ग्रेस महासचिव जयराम रमेशले बुधवार सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्म एक्स मार्फत जानकारी दिँदै अन्य स्थानमा अनुमति नपाएपछि शुक्रवार दिउँसो ३:३० बजी नयाँ दिल्लीको १० राजाजी मार्गमा यो कार्यक्रम आयोजना गरिने बताएका छन्।

जयराम रमेशले मुख्य निर्वाचन आयुक्तमाथि संविधानको भावना र त्यसका प्रावधानहरूको उल्लङ्घन गरेको आरोप लगाएका छन्। उनले ज्ञानेश कुमारले यो जनाबद्ध तरिकाले निर्वाचन लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको जग कमजोर बनाएको आरोप समेत लगाए। यसअघि कङ्ग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खड्गे पार्टीका सबै सम्बन्धित सदस्यहरूलाई पत्र लेखेर उक्त कार्यक्रममा सहभागी हुन आग्रह गरेका थिए। कङ्ग्रेसले शुरुमा यस

कार्यक्रमलाई व्यापक स्तरमा आयोजना गर्ने योजना बनाएको थियो। कङ्ग्रेस महासचिव केसी वेणुगोपाल अनुसार, पार्टीले मुख्य निर्वाचन आयुक्त विरुद्ध कार्यक्रम आयोजना गर्न चाहेको थियो, तर त्यसका लागि स्थान तय गर्न कठिनाई भयो।

केसी वेणुगोपालले अशोका होटलमा कार्यक्रम आयोजनाको अनुमति प्राप्त भएपछि पुलिसको हस्तक्षेपका कारण होटल व्यवस्थापनले आफ्नो परिसरमा कार्यक्रम गर्न अस्वीकार गरेको बताए। त्यसपछि रामलीला मैदानमा कार्यक्रम आयोजना गर्ने योजना बनाइयो। कङ्ग्रेस अनुसार, २५ अक्टोबरदेखि ३ नोभेम्बरसम्मका लागि मैदान बुक गर्न माग गरिए पनि ३० अक्टोबरमा कार्यक्रम आयोजना गर्न अनुमति प्राप्त भएन।

यद्यपि, दिल्ली पुलिसले मङ्गलवार १ नोभेम्बरममा रामलीला मैदानमा आयोजना हुने इण्डी गठबन्धनको यालीको अनुमति फिर्ता नलिएको स्पष्ट पारेको थियो।

यूपीएससी अध्यक्षद्वारा राष्ट्रपतिलाई आयोगको ७६औँ वार्षिक प्रतिवेदन हस्तान्तरण

नयाँ दिल्ली, २९ अक्टोबर (हिस): सङ्घ लोक सेवा आयोग (यूपीएससी) का अध्यक्ष डा.अजय कुमारले आयोगका सदस्यहरू सहित बिहीवार राष्ट्रपति भवनमा राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूसँग भेट गरी आयोगको ७६औँ वार्षिक प्रतिवेदन हस्तान्तरण गरेका छन्। यस अवसरमा आयोगकाे शतवार्षिकीका उपलक्ष्यमा जारी गरिएको स्मारक सिक्का र हुलाक

टिकट पनि राष्ट्र पतिलाई उपहारस्वरूप प्रदान गरियो।

राष्ट्रपति भवनले सामाजिक सञ्जालको माध्यम ‘एक्स’ मा साझा गरेको जानकारी अनुसार, आयोगका अध्यक्षसँगै सदस्यहरू लेफ्टिनेन्ट जनरल (सेवानिवृत्त) राज शुक्ला, सुमन शर्मा, विद्युत बिहारी स्वेन, डा. दिनेश दासा, शील वर्धन सिंह, सञ्जय वर्मा, सुजाता चतुर्वेदी र अनुराधा प्रसाद पनि राष्ट्रपतिसँग

उत्तर प्रदेशको अमेठीमा खस्ता खाँदा १०२ जना बिरामी

अमेठी, २९ अक्टोबर (हिस): उत्तर प्रदेशको अमेठी जिल्लाको तिलोई तहसील क्षेत्र अन्तर्गत कोटवा ग्राम सभामा आयोजित मेलामा खस्ता खाएपछि एक सयभन्दा बढी बालबालिका तथा वयस्कको स्वास्थ्य बिग्रिएको छ। बिरामीहरूमा बान्ता र पखालाको समस्या देखिएपछि स्वास्थ्य विभागको टोली गाउँमा पुगेर बिरामीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गर्नुका साथै औषधि वितरण गरेको छ। १७ जनालाई मेडिकल कलेज तिलोई पठाइएको छ।

अमेठी जिल्लाका मुख्य चिकित्सा अधिकारी डा. अंशुमान सिंहले बिहीवार ग्राम प्रधानबाट सूचना प्राप्त हुनासाथ स्वास्थ्य विभागको टोली तत्काल गाउँमा पुगेको बताए। उनी स्वयं पनि घटनास्थलमा पुगेर स्थितिको जायजा लिए। टोलीले कुल १०२ जनाको स्वास्थ्य परीक्षण गरी औषधि वितरण गरेको छ। तीमध्ये ३९ जना बालबालिका र ६३ जना वयस्क छन्। यो फूड पोजनिङको घटना हो। बान्ताको समस्या बहु देखिएको र औषधिले राहत नदिएका कारण १७ जनालाई मेडिकल कलेज तिलोई पठाइएको छ। उनीहरूमध्ये १० जना बालबालिका र सात जना वयस्क छन्। हाल सबैको अवस्था स्थिर रहेको र उनीहरू स्वस्थ रहेको बताइएको छ।स्वास्थ्य विभागका टोली गाउँमा पुगेर बिरामीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गरिएको छ। साथै, स्थानीय बासिन्दालाई सरसफाइ, खानपान तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यक सावधानीबारे सचेत गराइएको छ।

भारतको हरित क्षेत्र ५.६ प्रतिशतले घट्यो

नयाँ दिल्ली, २९ अक्टोबर: भारतमा सन् २००९ देखि २०२५ बीच हरित क्षेत्रमा कमी आएको छ। यस अवधिमा गैरहरित क्षेत्र ५.६ प्रतिशत बिन्दुले बढेको छ, जसले देशभर गर्मीयामको तापक्रम वृद्धि हुन योगदान पुर्‍याएको छ। नयाँ विश्लेषणमा यस्तो तथ्य सार्वजनिक भएको हो। दिल्लीस्थित जलवायु अनुसन्धान संस्था ‘क्लाइमेट ट्रेन्ड्स’ ले सोमवार सांज्ञनिक गरेको विश्लेषणमा भनिएको छ, सन् २००९ देखि २०२५ बीच हरित र गैरहरित क्षेत्रको औसत गर्मीयामको तापक्रममा करिब १ देखि २.५ डिग्री सेल्सियससम्मको अन्तर देखिएको छ। यसले जमिनको सतहको तापक्रम नियन्त्रण गर्न वनस्पतिको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको स्पष्ट पाई। अध्ययनअनुसार, भारतको हरित क्षेत्र सन् २००९ मा करिब ३६.९५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा घटेर ३१.९९ प्रतिशतमा झरेको छ। यसै अवधिमा गैरहरित क्षेत्र ६३.०५ प्रतिशतबाट बढेर ६८.६५ प्रतिशत पुगेको छ। यसले देशका ठूला भूभागमा मानव निर्मित संरचना भएका तथा वनस्पति निकै कम भएका क्षेत्रहरू निरन्तर विस्तार भइरहेको देखाउँछ। ‘क्लाइमेट ट्रेन्ड्स’ की अनुसन्धान प्रमुख डा. पलक बाल्यानले भनिन्, यी नतिजाले वनस्पति केवल पारिस्थितिक सम्पत्ति मात्र नभई भारतको जलवायु परिवर्तन अनुकूलनसम्बन्धी पूर्वाधारको महत्त्वपूर्ण हिस्सा पनि हो भन्ने स्पष्ट देखाउँछन्।

हिमाली बेला

वर्ष-२०; अङ्क-२९०; वि.सं. २०८३, कात्तिक १३ गते; गान्तोक शुक्रवार, ३० अक्टोबर, २०२६

नैतिकता नै वास्तविक शक्ति हो।

□ लियो टल्स्टय

सम्पादकीय

पोक्सो अधिनियममा सुधार आवश्यक

हालै इलाहाबाद उच्च न्यायालयले बन्दी प्रत्यक्षीकरण याचिकाको निर्णय गर्दा पोक्सो अधिनियम, २०१२ को कठोर प्रयोग र भारतको सामाजिक वास्तविकताबीचको सम्बन्धमा महत्त्वपूर्ण टिप्पणी गरेको थियो। मुद्दामा एकजना पुरुष संलग्न थिए, जसविरुद्ध पोक्सो अधिनियम अन्तर्गत एफआईआर दर्ता गरिएको थियो। केटीका आमाबाबुले आफ्नी छोरी नाबालिग भएको भन्दै मुद्दा दायर गरेका थिए भने केटीले न्यायालयसमक्ष आफ्नो पार्टनरसँग बस्न चाहेको बताएकी थिइन्।

सामाजिक अवस्था, निश्कर्षता र गरिबीको कठोर वास्तविकतालाई ध्यानमा राख्दै न्यायालयले के टिप्पणी गर्‍यो भने पोक्सो अधिनियमको कार्यान्वयनले केही तथ्यात्मक परिस्थितिमा न्यायको सट्टा अन्यायलाई बढावा दिने परिणाम निम्त्याउन सक्छ। न्यायालयले कानून आयोगलाई असाधारण परिस्थितिहरूमा सजाय निर्धारण गर्न विशेष न्यायाधीशहरूलाई बढी विवेक दिन अधिनियममा सम्भावित संशोधनमा विचार गर्न अनुरोध गरेको थियो।

केही समयअघि, सर्वोच्च न्यायालयले उत्तर प्रदेश राज्यविरुद्ध अनिरुद्ध र अन्यको मुद्दामा पोक्सो अधिनियमको दुरुपयोगसँग सम्बन्धित प्रश्नमा पनि विचार गरेको थियो। यो मुद्दा लगभग १२ वर्षकी एक बालिकाकी आमाले दायर गरेको एफआईआरसँग सम्बन्धित थियो, जसमा बालिकालाई उनको घरबाट अपहरण गरिएको आरोप लगाइएको थियो। इलाहाबाद उच्च न्यायालयले आरोपीलाई जमानत दिएपछि राज्यले सर्वोच्च न्यायालयमा पुनरावेदन गर्‍यो।

सर्वोच्च न्यायालयले आफ्नो निर्णयमा बाल सम्बन्धको सन्दर्भमा पोक्सो अधिनियमको दुरुपयोगप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै भन्थ्यो– यस निर्णयको प्रतिलिपि भारत सरकारको कानून सचि्वलाई पठाउनुपर्छ ताकि यो समस्यालाई नियन्त्रण गर्न सम्भावित कदमहरू चाल्न विचार गर्न सकियोस्। यी कदमहरूमा अन्य उपायका साथै, ‘रोमियो–जुलियट’ प्रावधान समावेश गर्ने सम्भावना समावेश हुन सक्छ जसले यस कानूनको कठोर प्रभावबाट किशोर सम्बन्धहरूलाई मुक्त गर्नेछ। साथै, यी कानूनहरू प्रयोग गर्नेहरूलाई अभियोजन गर्न वा बदला लिनाका लागि एक संयन्त्र स्थापना गर्ने कुरामा विचार गरिनुपर्छ। सर्वोच्च न्यायालयको यो चिन्ता स्वाभाविक हो, किनकि कानुनी प्रणालीको आधारभूत उद्देश्य समाजको रक्षा गर्नु र न्याय स्थापित गर्नु हो। किशोरावस्थामा गरिएका निर्णय र तिनीहरूसँग सम्बन्धित कानुनी कार्यवाहीले व्यक्तिको प्रतिष्ठा, शिक्षा र भविष्यलाई असर गर्न सक्छ। यस सन्दर्भमा, इलाहाबाद उच्च न्यायालयले २०२२ मा अतुल मिश्राविरुद्ध उत्तर प्रदेश राज्य र तीन अन्य मुद्दामा के भनेको थियो भने पारस्परिक आकर्षणका कारण किशोरावस्थामा गरिएका निर्णयहरू आोगपूर्ण र अपरिपक्व हुन सक्छन्, तर तिनीहरूलाई केवल यसै आधारमा पापपूर्ण वा कलङ्कित मानिनु हुँदैन।

परिस्थितिको पर्याप्त विचार नगरी पोक्सो अधिनियमको कठोर प्रावधान लागू गर्नाले किशोरकिशोरीहरूको प्रतिष्ठा र भविष्यमा अपूणीय क्षति हुन सक्छ। किशोरावस्थामा आकर्षण र भावनात्मक लगाव विकास गर्नु स्वाभाविक हो। यस अवधिमा विकास हुने प्रत्येक सम्बन्ध कुनै पनि खराब नियतको प्रमाण हुँदैन। कहिलेकाहीँ, किशोरकिशोरीहरू भावना र आकर्षणको बुझाइबाट एकअर्काको नजिक आउँछन्, जबकि सम्बन्धको जिम्मेवारी र दीर्घकालीन परिणाम बुझ्ने क्षमता अझै पनि विकास भइरहेको हुन्छ। त्यसकारण, यस्ता सम्बन्धहरूको मूल्याङ्कन गर्दा उमेर वा सम्बन्धको प्रकृतिमा आधारित हुनुको सट्टा परिस्थिति, पारस्परिक व्यवहार र जबर्जस्ती वा शोषणको उपस्थितिलाई विचार गर्नु महत्त्वपूर्ण छ।

भारतीय समाजमा किशोरावस्थाको प्रेम सम्बन्धको मुद्दा व्यक्तिगत भावनाभन्दा बाहिर जान्छ र पारिवारिक मान्यता, सामाजिक प्रतिष्ठा र परम्परागत मूल्यहरूसँग गाँसिएको हुन्छ। एकातिर, किशोरावस्थामा विकासशील भावनात्मक स्वतन्त्रता र आफ्नै रोजाइको सम्बन्ध छनोट गर्ने इच्छा हुन्छ भने अर्कोतिर, परिवार र समुदायको अपेक्षा हुन्छ, जसमा जात, सम्प्रदाय र विवाह परम्पराहरूले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्छन्। यी द्वन्द्वहरूको सामना गर्दा किशोरावस्थाको सम्बन्ध कहिलेकाहीँ पारिवारिक विवाद र सामाजिक तनावको कारण बन्छ। प्रायः पारिवारिक असहमति, त्यस्ता सम्बन्धहरूलाई स्वीकार गर्नुको सट्टा, विरोधमा परिणत हुन्छ, जसले कानुनी द्वन्द्व निम्त्याउँछ। यसले बालकबालिकालाई यौन शोषण र दुर्व्यवहारबाट जोगाउन बनाइएका कानूनहरूले वास्तविक अपराध र पारिवारिक असहमतिबाट उत्पन्न हुने विवादबीच कति हदसम्म भिन्नता राख्छन् भन्ने महत्त्वपूर्ण प्रश्न उठाउँछ। अपराधको सन्दर्भमा किशोरावस्थाको भावना बुझ्नुअघि उनीहरूको सामाजिक र मनोवैज्ञानिक वास्तविकता बुझ्नु आवश्यक छ। बाल संरक्षणले बालकबालिकाहरूलाई कुनै पनि प्रकारको शोषणबाट जोगाउने लक्ष्य राख्ने पनि न्याय प्रक्रियामा उनीहरूको भविष्य र मर्यादाको संरक्षण पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ।

सिर्जनधर्मीहरूसँग अनुरोध

विचार तपाईंको, तपाईंको विचारलाई सम्प्रेषण गर्ने जिम्मा हाम्रो। घटनाहरू अनेकथरी हुनसक्छन् तर घटनामाथि समीक्षात्मक दृष्टि राख्ने जिम्मेवारी तपाईं–हाम्रो। प्रत्येक युगको इतिहासले यही प्रमाणित गरेको छ। समाज बौद्धिक जगत्को मार्गदर्शनमा अघि बढ्दै प्रगतिको फाँटमा पुगेको छ। यस्तै इतिहासलाई साक्षी राख्दै सिक्किमको बौद्धिक जगत् पनि जागोस् भन्ने हिमाली बेलाको चाहना हो। हिमाली बेलाको चाहनालाई हैसै तपाईंहरूले पनि दिनुहुनेछ भन्ने आशाका साथ हामी समस्त बौद्धिक जमातबाट विचारपूर्ण, प्रगतिशील एवं समयसापेक्ष रचनाहरूका निम्ति आह्वान गर्दछौं। हिमाली बेतालै के ठानेको भने कारक जहिले पनि बौद्धिक झुण्ड हुन्छ अनि कारकको विचारलाई सम्प्रेषण दिने हामी निमित्त मात्र हौं।

ब्राजिलका राष्ट्रपति लुइज इनासियो लुला दा सिल्भा त्यस्ता नेता हुन्, जसलाई इतिहासले पटकपटक पछान्‍यो, तर हरेक पटक उनी उत्तिकै जुझारूसँग फर्किए। मजदुरको बस्तीबाट उठेर राष्ट्रपतिको कुर्सीमा पुगेका उनी जेलमा बसे, राजनीतिक भविष्य समाप्त भएको ठानियो, आफ्नै पार्टी भ्रष्टाचारको आरोपले कमजोर भयो र दक्षिणपन्थी राजनीतिले देशमा बलियो पकड बनायो। तर ८० वर्षको उमेरमा उनले फेरि चुनाव जितेर इतिहास रचेका छन्। अडिठवार, २५ अक्टोबर २०२६ मा दक्षिणपन्थी नेता फ्लाभियो बोल्सोनारोलाई पराजित गर्दै लुला चौथो पटक ब्राजिलको राष्ट्रपति निर्वाचित भएका छन्। यससँगै उनी ब्राजिलको इतिहासमा चार पटक राष्ट्रपतीय निर्वाचन जित्ने पहिलो नेता बनेका छन्। यसअघि सन् २००२ र २००६ मा लगातार दुई पटक तथा सन् २०२२ मा तेस्रो पटक उनी निर्वाचित भएका थिए। उनको पछिल्लो जितले ल्याटिन अमेरिकामा दक्षिणपन्थी राजनीतिक शक्तिहरूको प्रभाव विस्तार भइरहेका बेला वामपन्थी राजनीतिलाई ठुलो राहत समेत दिएको छ। तर लुलाको जित केवल एउटा निर्वाचनको परिणाम होइन।

यो गरिबी, सामाजिक न्याय, श्रमिक अधिकार र राज्यको कल्याणकारी भूमिकालाई केन्द्रमा राख्ने राजनीतिक विचार अझै जनताको ठुलो हिस्साका लागि अर्थपूर्ण छ भन्ने सन्देश पनि हो। तर, यसको अर्थ फेरि वामपन्थी लहर फर्कियो भन्ने चार्हिँ होइन। बरु यो दक्षिणपन्थी उभारका बिच पनि वामपन्थी राजनीतिले जनतासँगको सम्बन्ध पुनः स्थापित गर्न सके विजय सम्भव छ भन्ने उदाहरण हो।

एउटा मजदुरको सक्रिय राजनीति

लुलाको जन्म २७ अक्टोबर १९४५ मा ब्राजिलको उत्तरपूर्वी पर्नाम्बुको राज्यको गरीब परिवारमा भएको थियो। उनको पूरा नाम लुइज इनासियो दा सिल्भा हो। परिवारको आर्थिक अवस्था कमजोर भएकाले उनी बाल्यकालमै आमासँगै साओ पाउलो सरे। औपचारिक शिक्षाको अवसर सीमित रह्यो र किशोरावस्थामै उनले काम गर्न थाले। १५ वर्षको उमेरमा उनले प्राविधिक तालिम लिएर धातु कारखानामा काम गर्न थाले। कारखानाको कामले उनको जीवन मात्र होइन, राजनीतिक दृष्टिकोण पनि बदल्यो। सन् १९६४ मा कार्यस्थलमा भएको दुर्घटनामा उनको बायाँ हातको कान्छी औँलाको एक भाग काटियो। यही औँला पछि उनको श्रमिक पहिचान र मजदुर जीवनको प्रतीक बन्यो।

सन् १९७० को दशकमा उनी साओ पाउलोको औद्योगिक क्षेत्रमा मजदुर सङ्घहरूको नेतृत्वमा उदाए। सैन्य शासनअन्तर्गत रहेको ब्राजिलमा श्रमिक आन्दोलन चलाउनु जोखिमपूर्ण थियो। तैपनि उनले राम्रो तलब,

गरीबको बस्तीबाट चौथो पटक राष्ट्रपति भवनसम्म

लुलाको ऐतिहासिक पुनरागमन र वामपन्थी राजनीतिको आशा

श्रमिक अधिकार र राजनीतिक स्वतन्त्रताका लागि आवाज उठाए। सन् १९७९–८० का दूला हड़तालले उनलाई राष्ट्रिय राजनीतिक व्यक्तित्व बनायो। सन् १९८० मा हड़तालको नेतृत्व गरेको आरोपमा उनी ३१ दिन जेलमा समेत बसे। सन् १९८० मा उनले वर्कर्स पार्टी (पीटी) स्थापना गर्न सहयोग गरे। श्रमिक, वामपन्थी बुद्धिजीवी, सामाजिक अभियन्ता र लोकतन्त्रका पक्षधरलाई एउटै राजनीतिक मञ्चमा ल्याउने प्रयासबाट जन्मिएको पार्टीले ब्राजिलको राजनीतिमा नयाँ अध्याय शुरु गर्‍यो। तर मजदुर आन्दोलनको लोकप्रियता राष्ट्रपति बन्न पर्याप्त थिएन।

लुलाले सन् १९८९, १९९४ र १९९८ का राष्ट्रपतीय निर्वाचनमा पराजय भोगे। लगातार तीन हारपछि पनि उनले राजनीति छाड्नेनन्। सन् २००२ मा उनले आफ्नो चुनावी रणनीति बदले, मध्यमवर्ग र व्यवसायीहरूसँग सम्बन्ध विस्तार गरे तथा आफ्नो पार्टीको परम्परागत आधारभन्दा बाहिरका मतदातालाई पनि विश्वासमा लिने प्रयास गरे। अन्ततः चौथो प्रयासमा राष्ट्रपति बने। लुलाका लामो समयदेखिका प्रेस सचिव तथा पत्रकार रिकार्डो कोत्सोले सीएनएनसँगको कुराकानीमा उनलाई ‘आफूलाई निरन्तर बदलिँरहने व्यक्ति’का रूपमा चित्रित गरेका छन्। कोत्सोका अनुसार लुलाको विशेषता फरक विचार भएका मानिससँग संवाद र सम्झौता गर्न सक्ने क्षमता हो। यो लचकता नै उनलाई श्रमिक आन्दोलनको नेताबाट राष्ट्रिय नेतामा रूपान्तरण गर्ने महत्त्वपूर्ण आधार बन्यो।

गरीबीविरुद्धको लडाइँ र वामपन्थी शासनको पहिचान

सन् २००३ मा पहिलो पटक राष्ट्रपति बनेपछि लुलाले आफ्नो राजनीतिक दर्शनलाई सरकारी नीतिमा रूपान्तरण गर्ने अवसर पाए। उनको प्राथमिकता थियो–भोकमरी घटाउने, गरीब परिवारको जीवनस्तर उकास्ने,

श्रमिकको आय बढाउने र राज्यका अवसरबाट लामो समय वञ्चित समुदायलाई मूलधारमा ल्याउने। उनको शासनकालमा सञ्चालन गरिएको बोल्सा फामिलिया नगद सहायता कार्यक्रमले गरीब परिवारलाई आर्थिक सहयोग उपलब्ध गरायो। शिक्षा र स्वास्थ्यसँग जोडिएका सर्तसहित सञ्चालन गरिएको यो कार्यक्रम ब्राजिलको सामाजिक सुरक्षाको महत्त्वपूर्ण आधार बन्यो। न्यूनतम ज्यालामा वृद्धि, रोजगारी विस्तार र कम आय भएका नागरिकको उपभोग क्षमता बढाउने नीतिले पनि गरीब परिवारलाई राहत दियो।

आर्थिक वृद्धि र अनुकूल अन्तरराष्ट्रिय परिस्थितिले पनि लुलाको पहिलो दुई कार्यकाललाई सहयोग गरेका थिए। लाखौँ मानिस गरीबीबाट बाहिर निस्किए, न्यून आय भएका समुदायका नागरिक विश्वविद्यालयमा पुग्ने अवसर बढ्यो र ब्राजिलको सामाजिक संरचनामा परिवर्तन देखियो। सन् २०१४ मा ब्राजिल संयुक्त राष्ट्रसङ्घको भोकमरीसम्बन्धी सूचीबाट बाहिरिएको थियो। यो उपलब्धि लुलाको पहिलो दुई कार्यकालमा शुरु गरिएका कार्यक्रमको प्रभावसँग पनि जोडिन्छ। यसैले लुलाको राजनीतिक लोकप्रियता केवल भाषण वा पार्टी सङ्गठनमा आधारित छैन। उनको समर्थनको एउटा महत्त्वपूर्ण आधार आफ्नो जीवनमा प्रत्यक्ष परिवर्तन महसुस गरेका नागरिक हुन्। उनीहरूका लागि लुला यस्तो नेता हुन्, जसको शासनमा गरीब परिवारले सामाजिक सुरक्षाको अनुभूति गर्न पाए। यही विरासतले उनलाई २०२२ मा दक्षिणपन्थी राष्ट्रपति जैर बोल्सोनारोलाई पराजित गर्न सहयोग गर्‍यो। सन् २०२६ को निर्वाचनमा पनि सामाजिक न्याय र गरीबमुखी नीतिको यही पहिचान उनको प्रमुख राजनीतिक समिति बन्यो।

जेल, बदनामी र पुनरागमन
लुलाको राजनीतिक यात्रामा सबैभन्दा नाटकीय मोड सन् २०१८ मा आयो। भ्रष्टाचार र सम्पत्ति

विकसित पारस्परिक सहयोग, सामाजिक सम्बन्ध र सामुदायिक जीवनका अभिव्यक्ति हुन्। यहीँनेर इमाइल दुर्खाईमको सामाजिक ऐक्यबद्धताको अवधारणा उपयोगी हुन्छ। दुर्खाईमले परम्परागत समाजमा समान जीवनशैली, साझा विश्वास र सामूहिक चेतनाबाट निर्माण हुने यात्रिक ऐक्यबद्धता र आधुनिक समाजमा श्रमविभाजन तथा परस्पर निर्भरताबाट विकसित हुने जैविक ऐक्यबद्धताबिच भिन्नता देखाएका छन्। ग्रामीण समाजका अर्मपर्म, मेलापात र सामूहिक श्रमलाई परम्परागत सामाजिक ऐक्यबद्धताको एउटा व्यवहारिक अभिव्यक्तिका रूपमा बुझ्न सकिन्छ। अर्मपर्म, मेलापात र श्रमदानलाई एउटै अर्थमा बुझ्नु हुँदैन। अर्मपर्ममा व्यक्तितग वा पारिवारिक कामका लागि श्रमको पारस्परिक आदान–प्रदान हुने सम्भावना बढी हुन्छ भने श्रमदानमा सार्वजनिक वा सामूहिक हित प्रमुख हुन्छ। छिमेकीको खेतमा रोपाईँ गर्न गएर अर्को दिन आफ्नै खेतमा उसको श्रम सहयोग लिनु अर्मपर्म हो। गाउँको सार्वजनिक बाटो, कुलो, धारा, विद्यालय वा सामुदायिक भवन निर्माण तथा संरक्षणका लागि व्यक्तितगत पारिश्रमिकको अपेक्षा नगरी आफ्नो श्रम योगदान गर्नु श्रमदान हो। अर्मपर्म र मेलापातले श्रमको आपसी सहयोग र सामाजिक सम्बन्धलाई बलियो बनाउँछन् भने श्रमदानले त्यही सामूहिक श्रमलाई सार्वजनिक हित र सामुदायिक आवश्यकतासँग जोड्छ। यी नेपाली समाजको आवश्यकताका महत्त्वपूर्ण पक्ष हुन।

पुर्खाको पसिनाले कोरेको विकास
आज सडक निर्माण गर्दा डोजर, एस्काभेटर, ट्र्याक्टर, प्राविधिक जनशक्ति र ठूलो बजेट आवश्यक पर्छ। केही दशकअघिको ग्रामीण नेपालमा यस्ता साधन सहज उपलब्ध थिएनन्। त्यसबेला मानिसहरू कोदालो, गैंती, साबेल, डोको, नाप्नो र आफ्नै शारीरिक शक्तिको भरमा बाटो बनाउँथे, कुलो खन्थे, पुल वा साँघु निर्माण गर्थे र विद्यालयका भवन बनाउँथे। त्यो समयको ग्रामीण जीवनमा सामूहिक श्रम कुनै विशेष अवसरमा मात्र गरिने काम थिएन; यो दैनिक जीवन र कृषि चक्रसँग पनि जोडिएको थियो। वर्षायामा खेती लगाउने समय शुरु हुनुअघि किसानहरू आफूले सिँचाइ गर्ने कुलो सामूहिक रूपमा मर्मत गर्थे। हिउँदमा सिँचाइ आवश्यक पर्ने समयमा पनि कुलोको सफाइ, मर्मत र आवश्यक पुर्निर्माण सामूहिक श्रमबाट गरिन्थ्यो। बाढी–पहिरोले कुलो बिगायो भने गाउँलेहरू जुटेर त्यसको

शुद्धीकरणसम्बन्धी मुद्दामा दोषी ठहर भएपछि उनी जेल परे। उनले आफूमाथिका आरोप अस्वीकार गर्दै आएका थिए। करिब ५८० दिन जेलमा बिताएपछि उनी सन् २०१९ नोभेम्बर ८ मा रिहा भए। जेलबाट बाहिरिँदा समर्थकहरू उनको प्रतीक्षामा थिए। उनीहरूमाझ उभिएर लुलाले दिएको भाषण उनको राजनीतिक जीवनको सबैभन्दा र्चचित क्षणमध्ये एक बन्यो। उनले भनेका थिए, ‘उनीहरूले एउटा मानिसलाई जेलमा थुनेका थिएनन्। उनीहरूले एउटा विचारलाई मार्ने प्रयास गरेका थिए। तर विचारलाई मार्न सकिँदैन।’

सन् २०२१ मा ब्राजिलको सर्वोच्च अदालतले उनका मुद्दामा भएका दोषसिद्धि खारेज गर्‍यो। अदालतले सम्बन्धित मुद्दा सुनुवाई गर्ने क्युरिटिबाको अदालतसँग आवश्यक अधिकारक्षेत्र नभएको ठहर गरेको थियो। यस निर्णयले उनको राजनीतिक अधिकार पुनःस्थापित गर्‍यो र उनी फेरि राष्ट्रपतीय निर्वाचनमा उम्मेदवार बन्न सक्ने भए। दोषसिद्धि खारेज हुनु आफैँमा निर्दोषिताको न्यायिक घोषणा भने थिएन। सन् २०२२ मा उनले बोल्सोनारोलाई हराए। त्यसपछि २०२६ मा उनका छोरा फ्लाभियो बोल्सोनारोसँगको प्रतिस्पर्धामा फेरि विजयी भए। यसरी लुलाको राजनीतिक पुनरागमनले पराजय, जेल र भ्रष्टाचारका विवादले कुनै नेताको राजनीतिक भविष्य सधैँका लागि समाप्त पार्छन् भन्ने मान्यतालाई चुनौती दिएको छ।

ओवामाको प्रशंसा र विश्व राजनीतिमा लुलाको स्थान

लुलाको प्रभाव ब्राजिलको सीमाभन्दा बाहिर पनि फैलिएको छ। सन् २००९ मा लण्डनमा भएको जी–२० बैठकका क्रममा तत्कालीन अमेरिकी राष्ट्रपति बाराक ओबामाले अन्य विश्व नेताहरूमाझ लुलालाई अँग्ल्याउँदै उनलाई ‘विश्वकै सबैभन्दा लोकप्रिय राजनीतिज्ञ’ भनेका थिए। यो टिप्पणी लुलाको अन्तरराष्ट्रिय प्रतिष्ठा र जनतासँग सम्बन्ध स्थापित गर्न सक्ने क्षमताको उल्लेखनीय स्वीकारोक्ति थियो। लुलाले विकासशील राष्ट्रहरूसँगको सम्बन्ध विस्तार गर्दै अमेरिका र युरोपसँग पनि संवाद कायम राख्ने नीति अपनाए। ब्राजिल, रूस, भारत, चीन र दक्षिण अफ्रिकालाई समेट्ने ब्रिक्स समूहको विकासमा ब्राजिलको भूमिका महत्त्वपूर्ण रह्यो। यसले अन्तरराष्ट्रिय व्यवस्थामा प्रथिमी शक्तिहरूको प्रभावभन्दा बाहिर पनि विकासशील मुलुकको आवाज बलियो हुनुपर्ने उनको दृष्टिकोणलाई प्रतिबिम्बित गर्छ। उनको पछिल्लो विजयले यो विदेशनीतिलाई निरन्तरता दिने सम्भावना बलियो बनाएको छ। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको प्रभाव र ल्याटिन अमेरिकामा दक्षिणपन्थी सरकारहरूको बिस्तारबिच ब्राजिलको वामपन्थी नेतृत्व कायम रहनुले क्षेत्रीय शक्तिसन्तुलनमा पनि अर्थ राख्छ।●

श्रम र श्रमदान : पुर्खाको पसिनादेखि वर्तमान विकाससम्म

•विनोद आचार्य

मानव समाजको इतिहास केवल ठूलो राजनीतिक परिवर्तन, युद्ध र शासन व्यवस्थाको इतिहास मात्र होइन। यो मानिसले आफ्नो समय, सीप, श्रम र सामूहिक प्रयासबाट निर्माण गरेको इतिहास पनि हो। आज विकास भन्नासाथ बजेट, योजना, ठेक्का, प्रविधि र ठूला पूर्वाधारको कुरा आउँछ। केही दशकअघिको ग्रामीण नेपालमा सडक, कुलो, पुल, विद्यालय, चौतारा र सार्वजनिक संरचना निर्माणका लागि राज्यको स्रोत र पहुँच सीमित थियो। त्यतिबेला स्थानीय समुदायले आफ्नै श्रम, सीप र आपसी सहयोगबाट धेरै काम सम्पन्न गर्थे। ‘श्रम’ र ‘श्रमदान’लाई एउटै अर्थमा बुझ्नु हुँदैन। श्रम मानिसको शारीरिक वा मानसिक प्रयास, समय, सीप, ज्ञान र क्षमतासँग सम्बन्धित व्यापक अवधारणा हो। श्रमदान भने सार्वजनिक वा सामुदायिक हितका लागि आफ्नो श्रम स्वेच्छाले योगदान गर्नु हो। पैसा दिनु, निर्माण सामग्री उपलब्ध गराउनु र आफैँ काममा खटिनुलाई एउटै अर्थमा ‘श्रमदान’ भन्न मिल्दैन।

श्रम के हो ?

श्रम मानिसको जीवन र समाज निर्माणको आधारभूत क्रियाकलाप हो। मानिसले आफ्नो शारीरिक शक्ति, मानसिक क्षमता, सीप, ज्ञान र समय प्रयोग गरेर कुनै काम सम्पन्न गर्छ भने त्यसलाई श्रमका रूपमा बुझ्न सकिन्छ। खेती गर्ने किसानको शारीरिक श्रमदेखि पढाउने शिक्षकको बौद्धिक श्रम, भवन बनाउने मजदुरको सीपदेखि अनुसन्धान गर्ने व्यक्तिको ज्ञानमा आधारित प्रयाससम्म श्रमका विभिन्न रूप हुन्छन्। कार्ल मार्क्सको श्रमसम्बन्धी विश्लेषणले श्रमलाई केवल व्यक्तितगत प्रयासका रूपमा होइन, उत्पादन प्रक्रिया र सामाजिक सम्बन्धसँग जोडेर बुझ्न मद्दत

रहल पृष्ठ ७ मा

हिमाली बेला, गान्तोक, शुक्रवार, ३० अक्टोबर, २०२६

कृषि / पर्यटन

सब्जी खेतीसम्बन्धी आधारभूत जानकारी

यो विशेष लेखमार्फत घरेलु रूपमा करेसाबारी सब्जी खेती, आय आर्जनका लागि गरिने व्यावसायिक सब्जी खेती, हिमाल, उच्च पहाड, मध्य पहाडी, बेंसी तथा तराई क्षेत्रमा गरिने सफल सब्जी खेतीको बारेमा विस्तृत जानकारी उपलब्ध गराइएको छ। कुन भुगोला र हावापानीमा कस्ता प्रकारका सब्जीको खेती गर्दा सफल हुन्छ भन्ने विषयमा पनि पर्याप्त जानकारी यो लेखमार्फत उल्लेख गर्ने प्रयास गरिएको छ।

करेसाबारी:

करेसाबारी सब्जी खेतीलाई घरेलु स्तरमा गरिने सब्जी खेती भनिन्छ। आफ्नो घर वरिपरि रहेको थोरै जमीनलाई करेसाबारी भनिन्छ। करेसाबारी सब्जी खेतीमा परिवारका सबै व्यक्तिहरू लागेका हुन्छन्। थोरै ठाउँमा थोरै मात्रामा गरिने सब्जी खेती हो। यसको उत्पादन घरमै खपत गरिन्छ। लगानी पनि त्यति धेरै लाग्दैन। यो प्रविधि ग्रामीण तथा शहरी क्षेत्र दुवैमा गरिन्छ। फुर्सदको समय यसमा लगाइन्छ। शहरी क्षेत्रमा बस्ने मानिसहरूका लागि करेसाबारीमा काम गर्नु भनेको हरियाली बढाउनु र स्वच्छ हावामा शारीरिक व्यायाम गर्नु पनि हो। करेसाबारीमा उत्पादन भएको ताजा सब्जी सेवनले स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव पर्छ। बजारबाट किनेको सब्जीभन्दा करेसाबारीमा उत्पादन गरेको सब्जी सस्तो हुन्छ। जुन बेला सब्जीको आवश्यकता पर्छ सोही समयमा करेसाबारीबाट सब्जी टिप्न सकिन्छ। यसबाट समयको बचत पनि हुन्छ। केही किसानहरूले विषादीको प्रयोग गरी समय नपुग्दै बजारमा सब्जी लैजाने गर्छन्। करेसाबारीमा सब्जी उत्पादन गर्नेहरू यस प्रकारको विष सेवनबाट बच्न सक्छन्।

व्यावसायिक :

आयआर्जनका लागि ठूलो लगानी लगाएर ठूलै क्षेत्रफलमा गरिने खेती व्यावसायिक सब्जी खेती हो। यसमा आफ्नो ज्ञान, सीप, अनुभव र क्षमता प्रयोग गरिन्छ नै, उत्पादन लागत कम पर्ने गरी गरी धेरै उत्पादन गर्ने कोशिश गरिन्छ।

व्यावसायिक ढङ्गले सब्जी खेती गर्दा उपलब्ध आफ्नो जमीन अथवा भाडामा लिएको जमीन, त्यहाँको हावापानी, सिँचाइ सुविधा, क्षेत्रफल, बजार तथा यातायातको सुविधा आदि कुराहरूलाई विचार गरेर कुन बाली कुन समयमा कति मात्रामा उत्पादन गर्ने भन्ने योजना बनाउनुपर्दछ। यसमा लगानी प्रसस्त लाग्दछ र समयमा विचार पुर्‍याएन भने ठूलो नोक्सान पनि हुनसक्छ। करेसाबारी सब्जी खेतीभन्दा व्यावसायिक सब्जी खेतीतर्फ विशेष ध्यान दिने गरी यहाँ व्याख्या गरिएको छ। आजको जमाना व्यावसायिक सब्जी खेतीको हो। यसमा निर्धक्क लगानी गर्नुपर्छ। उन्नत प्रविधिको प्रयोग गर्नुपर्दछ। उन्नत जातको बिउ प्रयोग गर्नुपर्छ। २-४ जना मानिसहरूलाई काम दिन सकिन्छ र राम्रो आमदानी गर्न सकिन्छ।

ठाउँ-ठाउँमा नयाँ बाटाघाटाहरू खुलेका छन्। गाउँबस्तीहरूमा समेत यातायातको ढुवानी पहुँच पुगेको छ। नयाँ-नयाँ हाट बजारहरू स्थापना भएका छन्। सब्जी संकलन केन्द्रहरू बनेका छन्। सब्जी खेती र यसको व्यापारको ठूलो सम्भावना छ। त्यसैले

कृषिक्षेत्रमा सुधार किन र कसरी ?

कृषि सबै उद्योगको जननी मात्र होइन, आर्थिक विकासको कुञ्जी र मानव जीवनको पोषक पनि हो। औद्योगीकरण मूलतः कृषिक्षेत्रकै देन हो। बेलायत, जर्मनी, रूस, जापानलगायतका विकसित देशहरूमा इतिहासबाट उक्त तथ्य पुष्टि भइसकेको छ; अर्थात् आजका विकसित राष्ट्र कृषिक्षेत्रको विकास गरी औद्योगिक देशमा स्तरोन्नति भएका हुन्। खाद्यान्नको घरेलु माग आपूर्ति, आत्मनिर्भरता निर्माण, औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादन, आयात प्रतिस्थापना, निर्यात प्रवर्द्धन, विदेशी विनिमय आर्जन, भुक्तानी सन्तुलन, मुद्रास्फीति नियन्त्रण, पूँजी निर्माण, समाष्टित आर्थिक वृद्धि तथा रोजगारी सिर्जनाको मूल आधार नै कृषि हो। कृषिक्षेत्र असफल हुँदा सम्पूर्ण विकास प्रक्रिया प्रभावित नभइरहन सक्दैन। दक्षिण एशियाली देशहरू उक्त कथनको ज्वलन्त उदाहरण हुन्।

अल्पविकसित राष्ट्रमा स्रोतसाधनको सीमितता स्वभाविकै रूपमा हुन्छ। यस हिसाबले औद्योगिक वा कृषि कुन चाहिँ क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिने भन्नेमा मतान्तर पाइन्छ। कतिपय अर्थशास्त्रीले कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने तर्क अगाडि सारेका छन् भने कतिपय औद्योगिक विकासको पक्षमा उभिएका छन्। अर्को तप्काका अर्थशास्त्रीहरू कृषि र औद्योगिक क्षेत्रबीच सामञ्जस्यता हुनुपर्ने बताउँछन्, अर्थात् कृषि र औद्योगिक विकास विपरीत कुरा नभई परिपूरक र प्रेरक शक्तिहरू हुन्।

कुनै पनि देशको आर्थिक मुहार परिवर्तन गर्ने क्षेत्र भनेको कृषि नै हो। विद्यमान हावापानी, भूबनोट, माटोको अवस्थामा अन्नबाली, फलपुल, तरकारी, नगदे बाली, औद्योगिक बाली, पशुपालन, कुखुरापालन, मीरीपालन, मत्स्यपालन जस्ता विभिन्न सम्भावना हुन्छन्। विकासोन्मुख राष्ट्रको दाँजोमा पुग्ने सपना देखेका देशहरूका लागि कृषिक्षेत्र महत्त्वपूर्ण आधार नभइ रहन सक्दैन, जसका निमित्त कृषिक्षेत्रमा गढेका समस्याहरूको निदान आवश्यक छ। यस्तो समस्या मूलतः सिँचाइ, बीउबिजन, यान्त्रीकरण र भूमिको उपयोगसँग सम्बन्धित छन्। सिँचाइबिना कृषिक्षेत्रमा रक्तसञ्चार हुनसक्दैन। सिकटा, कुलरिया, जमुनिया, भेरी-बबई डाभभर्सनजस्ता ठूला आयोजनाहरू निर्माण गर्न विलम्ब गर्नु हुँदैन। ठूला सिँचाइ परियोजना सरकारले मात्र निर्माण गर्नुपर्छ भन्ने गलत मान्यता छ। सरकारले सिँचाइमा निजी क्षेत्रको साथ खोज्नुपर्छ भने निजी क्षेत्र साझेदार बन्नु जरुरी छ। उन्नत जातको बीउको अभावमा उत्पादन वृद्धि गर्न सकिँदैन। किनकि हाइब्रिड बीउको प्रयोगले उत्पादन तीन गुनासम्म वृद्धि हुनसक्छ। यसर्थ, ग्रामीण क्षेत्रमा प्रयोग भइरहेको रैथाने बीउलाई उन्नत बीउबिजनले प्रतिस्थापन गर्नुपर्छ। कुनै पनि चीज लामो समयसम्म लगाउँदा उत्पादन क्षमतामा बिस्तारै ह्रास आउने

शहरका उत्कृष्ट पर्यटन गन्तव्य मन जित्ने चण्डीगढको सुन्दरता

शहरहरूको सर-सफाईको कुरा गर्नु हो भने पञ्जाब र हरियाणाको राजधानी चण्डीगढको नाम सबैभन्दा पहिला आउँछ। चण्डीगढ निकै नै व्यवस्थित छ। त्यहाँका गली र सडकलाई निकै नै सुव्यवस्थित र आकर्षक तरिकामा बनाइएका छन्। चण्डीगढलाई स्वतन्त्रतापछि पहिलो प्लाण्ड सिटीको दर्ता प्राप्त भएको छ। यो त थियो सुन्दर शहरको बनावटको कुरा, अब गरौँ चण्डीगढको पर्यटनबारेका कुरा। सबैभन्दा पहिला यस शहरको शान्तिले घुम्न आउने मानिसहरूलाई आफूतिर आकर्षित गर्छ भने अर्को यहाँको खाना। यदि तपाईं पञ्जाबी खानाको शौक राख्नुहुन्छ भने तपाईंलाई चण्डीगढको खाना निकै स्वादिलो लाग्नेछ।

देवीको नाममा बस्यो चण्डीगढको नाम

यो शहर हिन्दू धर्ममा पूजा गरिने देवी चण्डीको नाममा राखिएको छ। तपाईंले यसो पनि भन्न सक्नुहुन्छ कि यो शहर देवी चण्डीलाई समर्पित छ। चण्डीगढमा उनको नामको एउटा प्राचीन मन्दिर पनि छ। जुन मन्दिरको धेरै नै मान्यता रहिआएको छ। चण्डीगढ भारत र एशियाको सुव्यवस्थित शहरहरूमध्ये एक हो यसकारण यसलाई ‘द सिटी अफ ब्यूटीफुल’ पनि भन्ने गरिन्छ।

रक गार्डन

चण्डीगढको सेक्टर १-मा निर्मित रक गार्डन निकै नै सुन्दर गार्डन छ। यो एक व्यक्तिको एकल प्रयासको असाधारण नमूना हो, जो धेरै ठूलो र आकर्षक छ। रक गार्डनका निर्माता नेकचन्द्र एक साधारण कर्मचारी थिए, उनी दिनभरि साइकलमा टूटे फूटेका काँचका सामग्री भेला पार्थे, जस्तै चुरा, प्लेट, बल्ब आदि। उनी कुनै पनि बिकामे वस्तु दिनभरि खोज्थे अनि सेक्टर १ मा ल्याएर भेला पार्थे। ती नै पर्याँकिएका वस्तुहरूबाट नेकचन्द्रले प्रभावित पार्ने आकृति बनाए। आज यी आकृतिहरू देश-विदेशमा प्रख्यात बनेका छन्।

पिञ्जौर गार्डन

पिञ्जौरको कुरा गर्नसाथ हाम्रो आँखाअधि एउटा स्थलको नक्सा आउँछ जहाँ प्रकृति नाचिरहेको छ, गाईरहेको छ, खुशीसाथ उफ्रिरहेको छ। दिङ्ही-शिमला राजमार्गमा चण्डीगढदेखि २२ किलोमीटर टाढामा स्थित शिवालिक पर्वतमालाद्वारा घेरिएको ‘पिञ्जौर’ मुगल बादशाहहरूले पनि मन पराएको स्थल रहेको छ अनि कतिपय धार्मिक तथा ऐतिहासिक मान्यताहरू पनि यस स्थलसित जोडिएका छन्। यहाँ एकपल्ट आएपछि घरि-घरि आउन मन लाग्छ।

सरकारी सङ्ग्रहालय र आर्ट ग्यालेरी

सरकारी सङ्ग्रहालय र र आर्ट ग्यालेरी देशको सबैभन्दा प्रसिद्ध सङ्ग्रहालयहरूमध्ये एक हो। यसको

विशेषता के छ भने यहाँ रहेका कलाकृतिहरू, पेन्टिङ्स र मूर्तिहरूको सङ्कलन। यहाँ पहाडी, राजस्थान र गान्धारका मूर्तिहरूमा बनिएका मिनिएचर पेन्टिङ पाइन्छ। यो सङ्ग्रहालयले १९४८-मा भएको देशको विभाजनसित सम्बन्धित कतिपय वस्तुहरूलाई पेश गर्दछ। ४० प्रतिशत वस्तुहरू लाहौरको सङ्ग्रहालयबाट ल्याइएको छ। १९६८ मा यस सङ्ग्रहालयको उद्घाटन गरिएको थियो। चण्डीगढको मुटुमा स्थित एक व्यापक क्षेत्रमा फैलिएको परिसरमा यो सङ्ग्रहालय अवस्थित छ। सङ्ग्रहालयका चार प्रमुख शाखाहरू छन्- आर्ट ग्यालेरी, राष्ट्रीय इतिहास सङ्ग्रहालय, पोर्ट्रेट्सको नेशनल ग्यालेरी अनि चण्डीगढ आर्किटेक्चर म्युजियम।

सुखना झील

सुखना झील पनि चण्डीगढको सेक्टर १ मा स्थित छ। यो झील शिवालिक पहाडको तलहटीमा अप्राकृतिक रूपले बनाइएको छ। यस झीलमा धेरै प्रकारका माछाहरू छन् जसलाई पक्रिनअधि पर्यटन विभागबाट अनुमति लिनुपर्ने हुन्छ। यस झीलमा पर्यटक नौका विहारको आनन्द पनि उठाउन सकिन्छ। वाटर स्पोर्टस तथा अन्य जल क्रीडाहरूका लागि पनि यो उत्तम स्थल हो।

चण्डीगढको उत्तरमा रहेको विशाल जङ्गलले वन्यजीव प्रेमीहरूलाई लोभ्याउँछ। कांसल र नेपली जङ्गल जीव-जन्तु र रुख-बिरुवाले भरिएका छन्। चण्डीगढका अन्य पर्यटन स्थलहरूमा रोज गार्डन र गुरुद्वारा कूहनी साहिब पनि महत्त्वपूर्ण छन्।

जैविक खेती विकल्प होइन अनिवार्यता

वास्तवमा प्राकृतिक रूपमा उत्पादित ती सम्पूर्ण जैव पदार्थ जो प्रायः वनस्पतिहरू तथा जीव-जन्तुहरूको अवशेष सङ्ने-गलेको फलस्वरूप प्राप्त हुन्छन् र जसलाई खेत-बारीमा प्रयोग गरिनाले उब्जाउ शक्तिमा वृद्धि हुन्छ। जसलाई भनिन्छ जैविक मल। यस अन्तर्गत गोबरको मल, कम्पोस्ट हरियो खाद, भर्मी कम्पोस्ट खाद इत्यादि पर्छन्। यस्ता मलको विशेषता के छ भने यसको प्रयोगले माटो र फसललाई कुनै प्रकारको नोक्सानी पुर्‍याउँदैन। यस प्रकारको मलमा फसलको वृद्धिका लागि आवश्यक सम्पूर्ण मुख्य, गौण एवं सूक्ष्म पोषक तत्व रहनका साथै माटो एन्जाइम, एण्टीबायोटिक जस्ता पदार्थ पनि पाइन्छ जसले माटोको उर्वरता एवं उत्पादकतालाई टिकाउ राख्नमा सहयोग पुर्‍याउँछ।

हरित क्रान्तिअघि हाम्रो खेती योग्य भूमिमा चार-पाँच प्रतिशत कार्बन पाइन्थ्यो जो आज घटेर ०.४-०.५ प्रतिशत रहेको छ, जो भविष्यमा खेतीका लागि घातक सिद्ध हुनसक्छ। जैविक खादहरूको सीमित प्रयोगले माटोको स्वास्थ्य लगातार बिग्रैदै गइरहेको छजसले त्यसको उर्वरता एवं उत्पादकतामा कमी आइरहेको छ। यो टिकाउ खेतीका लागि शुभ लक्षण होइन। जैविक खादद्वारा माटोको भौतिक एवं रासायनिक दशामा सुधारका अतिरिक्त माटोमा पाइने सबै प्रकारका कीरा तथा सूक्ष्म जीवका लागि भोजनको पनि काम गर्छ जसले क्रियाशीलतामा वृद्धि हुने भएका कारण माटोमा जैव पदार्थहरूको विघटनको दर बढ्दछ। माटोमा सूक्ष्म जीवहरूको सङ्ख्या एवं क्रियाशीलतामा वृद्धि हुनाले जैविक नाइट्रोजन स्थिरीकरण एवं फास्फोरसको उपलब्धतामा पनि वृद्धि हुन्छ जसले गर्दा फसलको उत्पादकता एवं माटोको स्वास्थ्यमा टिकाउपन बढ्दछ। कतिपय समययाग्रस्त माटो, जस्तै उसर, क्षारीय, ढुङ्गो एवं बलौलो भूमिमा लगातार जैविक खादको प्रयोगले त्यहाँको उर्वरता एवं उत्पादकतामा वृद्धि गर्न सकिन्छ।

जैविक खाद आफ्नो उपयोगी गुणहरूका कारण सर्वै प्रयोग हुँदै आइरहेको छ र हिजोआज नयाँ-नयाँ खादहरू र उर्वरकको विकास भइरहेका छन्। यसमा मुख्यतः वानस्पतिक सामग्री र पशुहरूको गोबर नै प्रयोग हुन्छ। यसमा ती नै चीजहरू हुन्छन् जो बिरुवामा हुन्छ।

पशुको गोबर, मूत्र सोझै खादको रूपमा प्रयोग गर्नयोग्य हुँदैन किनभने त्यसको अधिकांश खाद तत्व यस्तो रूपमा हुन्छ कि त्यसलाई कुहाउनु नै पर्छ। यस सामग्रीमा रहेका जीवाणु (फन्जाई, ब्याक्टेरिया, एक्टिनो – माइसीटिज), पानी, हवा, तापमान, भोजन आदि सम्बन्धी अनुकूल परिस्थितिहरू मिलेपछि त्यसलाई कुहाइन्छ। विघटनका केही क्रिया वातजीवी जीवाणुले गर्छन् र केही अवातजीवी जीवाणुले। खाद सामग्रीको सफल विघटनका लागि दुवै प्रकारका जीवाणुको सहयोग र दुवै प्रकारका क्रियाहरू ठीक तरिकामा हुनुपर्छ। विघटनको फलस्वरूप यसको रूप र रचना फेरिन्छ। सम्पूर्ण खाद सामग्री खाद माटोमा बदलिएपछि खुकुलो र फुरफुर हुन्छ अनि त्यसमा कुनै प्रकारको दुर्गन्ध पनि रहँदैन। जैविक खादको गुण त्यसको सामग्रीमाथि निर्भर रहन्छ। यस खादको प्रयोगद्वारा माटोको रचनामा सुधार हुनाले त्यसको अन्य गुणधर्ममा पनि सुधार हुन्छ, यसले माटोको तापमानलाई नियमित बनाइदिन्छ। यसले माटो अत्यधिक तातो र अत्यधिक चिसो हुन दिँदैन। माटोको जलधारण क्षमता पनि बढ्दछ। माटोको प्रतिरोध क्षमता बढ्छ, यस खादको प्रभाव खेत-बारीमा धेरै वर्षसम्म रहन्छ।

जैविक खेतीको अर्थ कीरा, व्याधिहरूको विनाश गर्नु नभई तीमाथि नियन्त्रण गर्नु हो। यसका लागि वर्खाको जोताई, स्वस्थ एवं रोगरोधी प्रकारको प्रयोग, फसल चक्र, बीज शोधन, बिरुवाबाट बिरुवा र लाइनबाट लाइनको वाञ्छित दूरी, सन्तुलित खादको प्रयोग, सिँचाईको समुचित प्रबन्ध, कटाईपछि फसल अवशेषलाई नष्ट गर्नु आदि हो जसलाई भाष्य क्रिया भनिन्छ।

इजरायलको निर्वाचनमा स्पष्ट विजेता देखिएन, नेतान्याहुको गठबन्धन बहुमतबाट टाढा

जेरुसेलम, २९ अक्टोबर: इजरायलमा सम्पन्न संसदीय निर्वाचनको मतगणना अन्तिम चरणमा पुग्दा पनि कुनै राजनीतिक गठबन्धनले स्पष्ट बहुमत प्राप्त गर्न सकेको छैन। करिब ९० प्रतिशत मतगणना सम्पन्न हुँदा प्रधानमन्त्री बेञ्जामिन नेतान्याहुको दक्षिणपन्थी गठबन्धन सबैभन्दा ठुलो शक्ति बने पनि सरकार गठनका लागि आवश्यक बहुमतबाट टाढा देखिएको छ। इजरायलको केन्द्रिय निर्वाचन समितिका अनुसार बुधवार राति ९ बजेसम्म (स्थानीय समय) ५० लाखभन्दा बढी मत गणना भइसकेको थियो। प्रारम्भिक परिणामअनुसार नेतान्याहुको गठबन्धनले १२० सदस्यीय संसद् (सेनेट) मा ५३ सिट जित्ने अनुमान गरिएको छ।

गादी आइजेनकोटको नेतृत्वमा रहेको विपक्षी गठबन्धनले ४८ सिट प्राप्त गर्ने अनुमान छ। इजरायलमा सरकार गठन गर्न संसद्को ६१ सिट आवश्यक हुन्छ। दुवै प्रमुख गठबन्धन बहुमतभन्दा टाढा रहेकाले सरकार गठनको प्रक्रिया जटिल बन्ने देखिएको छ। मङ्गलवार भएको मतदानको प्रारम्भिक अनुमानअनुसार अरब राजनीतिक दलहरू संयुक्त मोर्चा (जोइन्ट लिस्ट)ले संयुक्त रूपमा १९ सिट प्राप्त गर्न सक्ने देखिएको छ। यो सङ्ख्या अरब दलहरूका लागि अहिलेसम्मकै उच्च हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ।

नेतान्याहुको राजनीतिक भविष्यमा प्रश्न

सन् २०२३ को ७ अक्टोबरमा

क्षेप्यास्त्र उत्पादनमा अमेरिका–जापान सहकार्य

वाशिङटन, २९ अक्टोबर: अमेरिका र जापानले उन्नत मध्यम दूरीका हावाबाट हावामा प्रहार गर्ने क्षेप्यास्त्र संयुक्त रूपमा उत्पादन गर्न जापानमा संयन्त्र स्थापना गर्ने सहमति गरेका छन्। दुवै देशले क्षेत्रीय सुरक्षा सहकार्य र प्रतिरक्षा क्षमता सुदृढ बनाउने उद्देश्यले यो कदम चालेका हुन्। जापानका रक्षामन्त्री सिन्जिरो कोइजुमीले बुधवार अमेरिकी रक्षामन्त्री पीट हेग्सेथसँगको भेटपछि उक्त जानकारी दिए। ‘अपरेशन सुपरचार्ज’ अन्तर्गत उत्पादन हुने क्षेप्यास्त्र एफ–३५ लडाैकू विमानका लागि आवश्यक रहेको उनले बताए। यद्यपि, सम्झौताका विस्तृत विवरण सार्वजनिक गरिएको छैन।

कोइजुमीले क्षेत्रीय सुरक्षा अवस्था जटिल बन्दै गएको उल्लेख गर्दै जापान–अमेरिका गठबन्धनको प्रतिरोध तथा प्रतिक्रिया क्षमता थप बलियो बनाउन सहमति भएको बताए। उनले अन्तरराष्ट्रिय कानूनमा आधारित स्वतन्त्र र खुला व्यवस्थाको महत्त्वमा पनि दुवै देशले जोड दिएको जानकारी दिए। अमेरिकी रक्षामन्त्री हेग्सेथले आसियानका रक्षामन्त्रीहरूसँगको बैठकमा एसियामा शान्ति र स्थिरता कायम राख्न सहयोग गर्ने ट्रम्प प्रशासनको प्रतिबद्धता दोहोर्‍याए। उनले अमेरिकाले आफ्ना सहयोगी र साझेदारको सुरक्षा तथा हितको रक्षा गर्ने बताए।

अस्ट्रेलियाका रक्षामन्त्री रिचर्ड मार्लेसले पनि अमेरिकालगायत सहयोगी राष्ट्रसँग मिलेर दक्षिण चीन सागरमा अन्तरराष्ट्रिय कानून र समुद्री आवागमनको स्वतन्त्रता कायम राख्ने प्रयास जारी राख्ने बताए। गत वर्ष चिनियाँ जे–२६ लडाैकू विमान अस्ट्रेलियाको पी–८ पोसाइडन निगरानी विमानको नजिक आएर फ्लेयर छोड्नेको घटनापछि अस्ट्रेलियाले चासो व्यक्त गरेको थियो। दक्षिण चीन सागरमा फिलिपिन्स, भियतनाम, मलेसिया, ब्रुनाई र ताइवानका पनि क्षेत्रगत दाबी छन्। चीन र फिलिपिन्सका तटरक्षक तथा नौसेनाका जहाजबीच विवादित समुद्री क्षेत्रमा विभिन्न विषयलाई लिएर तनाव उत्पन्न हुँदै आएको छ।

हमासले इजरायलमाथि गरेको आक्रमण र त्यसपछि गाजामा भएको युद्ध तथा नरसंहारको आरोपपछि सम्पन्न यो पहिलो निर्वाचन हो। निर्वाचनलाई नेतान्याहुको प्रधानमन्त्री पदको भविष्यबारे जनमतसङ्ग्रहका रूपमा समेत हेरिएको थियो। ७७ वर्षीय नेतान्याहु स्पष्ट बहुमत प्राप्त गर्न नसके पनि राजनीतिक रूपमा पराजित भइसकेका छैनन्। उनको लिकुड पार्टीको गठबन्धन सबैभन्दा ठुलो शक्ति बनेकाले सरकार गठनको सम्भावना अझै कायम छ।

मतगणना पूरा हुन बाँकी रहेकाले अन्तिम परिणाम बिहीवार साँझसम्म सार्वजनिक हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ। तर अन्तिम नतिजाले पनि स्पष्ट विजेता निर्धारण गर्ने सम्भावना कम रहेको बताइएको छ। अझै पाँच लाखभन्दा बढी मतपत्र गणना हुन बाँकी छन्। ती

मतपत्रमा सैनिक, कूटनीतिज्ञ तथा आफ्नो दर्ता भएको देशको केन्द्रभन्दा बाहिरबाट मतदान गर्ने व्यक्तिहरूको मत समावेश छन्। बाँकी मतगणनाले सिटको बाँडफाँटमा परिवर्तन ल्याउन सक्छ।

नयाँ सरकार गठन नभएसम्म नेतान्याहु कामचलाउ प्रधानमन्त्रीका रूपमा कायम रहने छन्। निर्वाचनको आधिकारिक नतिजा सार्वजनिक भएपछि राष्ट्रपति इसाक हर्जोगले आगामी सातादेखि राजनीतिक दलका नेताहरूसँग सरकार गठनका विषयमा परामर्श शुरु गर्नेछन्। हर्जोगले सरकार गठनको प्रक्रिया अवरुद्ध हुने गरी अर्को निर्वाचनमा जानबाट सबै राजनीतिक दललाई जोगिन आग्रह गरेका छन्। तर

इजरायलमा गठबन्धन सरकार गठन सामान्य राजनीतिक अभ्यास हो। देशको इतिहासमा कुनै पनि राजनीतिक दलले एकैले स्पष्ट बहुमत प्राप्त गरेको छैन।

अरब दलको

भूमिकाबारे विवाद

नेतान्याहु र आइजेनकोट दुवैले अरब नेतृत्वका दलहरूसँग मिलेर अल्पमतको सरकार गठन गर्ने सम्भावना अस्वीकार गरेका थिए। यद्यपि, नेतान्याहुको गठबन्धन सबै भन्दा ठुलो बनेपछि आइजेनकोटलाई समेत समेटेर राष्ट्रिय एकताको सरकार गठन हुन सक्ने विश्लेषकहरूले अनुमान गरेका छन्। तर यस्तो सम्भावना निश्चित भने छैन। आइजेनकोटले बुधवार सामाजिक सञ्जाल एक्समा विपक्षी गठबन्धन अब इजरायलमा परिवर्तन ल्याउने र ‘जायोनिस्ट

तनावबिच उत्तर कोरियाद्वारा १० वटा क्षेप्यास्त्र प्रहार

प्योङ्ग्याङ, २९ अक्टोबर: दक्षिण कोरियासँग तनाव बढिरहेका बेला उत्तर कोरियाले बिहीवार समुद्रतर्फ करिब १० वटा छोटो दूरीका ब्यालेस्टिक क्षेप्यास्त्र प्रहार गरेको छ।

सीमा क्षेत्रमा प्रचार प्रसारण पुनः शुरु गर्ने र नयाँ हतियार तैनाथ गर्ने चेतावनी दिएको केही दिनपछि यो प्रक्षेपण भएको हो। दक्षिण कोरियाली सेनाले पूर्वी तटीय सहर वोनसनबाट प्रक्षेपण गरिएका क्षेप्यास्त्र पत्ता लगाएको जनाएको छ। सेनाले निगरानी बढाउनुका साथै अमेरिका र जापानसँग सूचना आदानप्रदान गरिरहेको छ।

गत महिना बारूदी सुरुङ विस्फोटमा दक्षिण कोरियाका तीन सैनिक घाइते भएपछि दुई कोरियाबिच तनाव थप चुलिएको छ। सियोलले सेप्टेम्बर २१ को विस्फोटका लागि उत्तर कोरियालाई दोष दिएको छ। तर, प्योङयाङले आफ्नो संलग्नता अस्वीकार गर्दै

उक्साइएमा प्रतिकार गर्ने चेतावनी दिएको छ। गत साता उत्तर कोरियाले दक्षिण कोरियाली सैनिकले सीमामा बारम्बार चेतावनी गोली चलाएको आरोप लगाउँदै प्रचार प्रसारण पुनः शुरु गर्ने र नयाँ हतियार तैनाथ गर्ने बताएको थियो। दक्षिण कोरियाले सम्भावित सैन्य झडप रोक्न सीमाबारे वार्ता गर्न प्रस्ताव गरे

पनि उत्तर कोरियाले जवाफ दिएको छैन।

पछिल्ला सातामा उत्तर कोरियाले पनडुब्बीबाट प्रक्षेपण गरिने क्रूज क्षेप्यास्त्र र हाइपरसोनिक क्षेप्यास्त्रसहित विभिन्न हतियार परीक्षण गरेको छ। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले नेता किम जोङ उनसँग कूटनीतिक संवाद पुनः शुरु गर्ने इच्छा व्यक्त गरेपछि उत्तर

एकताको सरकार’ स्थापना गर्ने जिम्मेवारीमा केन्द्रित रहेको बताएका छन्। उनले अक्टोबर ७ को घटनापछि बनेको सरकार र सैनिक सेवाबाट पन्छिनेहरूलाई जनताले अस्वीकार गरेको दाबी गरेका छन्। यसैबीच, अरब मतदाताको उल्लेखनीय सहभागितापछि नेतान्याहुको लिकुड पार्टीले अरब दलहरूले निर्वाचनमा धाँधली गरेको आरोप लगाएको छ। पार्टीले आतङ्कवादलाई समर्थन गर्ने र यहूदी राज्यको अन्त्य चाहने अरब दलहरूले घुस, धम्की, हिंसा, जालसाजी र प्रतिबन्धित सफ्टवेयर प्रयोग गरी निर्वाचन चोरेको आरोप लगाएको छ।

लिकुडले अरब क्षेत्रका विभिन्न मतदान केन्द्रमा भएको भनिएको धाँधलीसम्बन्धी सयौँ प्रमाण पुलिस तथा केन्द्रिय निर्वाचन समितिलाई बुझाउने जनाएको छ। तर अरब नेतृत्वको संयुक्त मोर्चाले प्रारम्भिक मतपरिणामले नेतान्याहुको गठबन्धनलाई बहुमतबाट रोक्न अरब मतदाताको भूमिका निर्णायक रहेको देखाएको बताएको छ। अन्तिम परिणाम आउन बाँकी रहेको भन्दै उसले सावधानी अपनाउन पनि आग्रह गरेको छ। संयुक्त मोर्चाका नेता युसुफ जबारोनले नेतान्याहुविरोधी सरकारलाई बाहिरबाट समर्थन गर्न सकिने तर त्यसमा सहभागी नहुने बताएका छन्। उनले नेतान्याहुको सरकार हटाउन र त्यसको पुनर्रगमन रोक्न आफूहरू तयार रहेको बताएका छन्।

अमेरिका पुगेपछि बोल्सोनारोद्वारा आफू राष्ट्रपतिमा निर्वाचित भएको दाबी

ब्रासिलीया, २९ अक्टोबर: ब्राजिलका दक्षिणपन्थी नेता फ्लेमियो बोल्सोनारोले अमेरिका पुगेपछि आफू निर्वाचित राष्ट्रपति भएको दाबी गरेका छन्। उनले ब्राजिलको चुनावमा धाँधली भएको आरोप लगाउँदै अमेरिकाबाट विपक्षीको नेतृत्व गर्ने बताए। यसअघि वर्तमान राष्ट्रपति लुइज इनासियो लुला दा सिल्भाले दोस्रो चरणको निर्वाचनमा विजय हासिल गरेका थिए। पैँतालीस वर्षीय बोल्सोनारो बुधवार मियामी नजिकै निजी विमानबाट अमेरिका पुगेका हुन्। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले ब्राजिलको निर्वाचन प्रक्रिया

असामान्य भएको धारणा दोहोर्‍याए पनि बोल्सोनारोको राष्ट्रपति पदसम्बन्धी दाबीमा आफू संलग्न नहुने बताए। फ्लेमियोका पिता तथा पूर्वराष्ट्रपति जाइर बोल्सोनारो सन् २०२२ को निर्वाचनमा लुलासँग पराजित भएपछि परिणाम उल्ट्याउने प्रयासमा असफल भएका थिए। उनी अहिले घरमै नजरबन्दमा छन्। फ्लेमियोले भ्रष्टाचार र सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी अनुसन्धानको सामना गरिरहेका छन्। संसदीय संरक्षणको अवधि सकिन लाग्दा उहाँलाई राहदानी बुझाउन निर्देशन

दिइएको थियो। तर, उनी अर्जेन्टिना र इक्वेडर हुँदै अमेरिका पुगेको बताइएको छ। अमेरिकी गृह सुरक्षा विभागले उनको परिवारका सदस्यहरूले आवश्यक जाँचपछि आप्रवासन कानूनअनुसार प्रवेश अनुमति पाएको जनाएको छ। लुलाले बोल्सोनारोको देश छाड्ने निर्णयलाई ‘लाजमर्दो’ बताउँदै आफ्नो देश छोडेर जाने व्यक्तिसँग लुकाउनुपर्ने केही कुरा हुन सक्ने टिप्पणी गरे। यद्यपि, ब्राजिलका कानून कार्यान्वयन अधिकारीहरूले बुधवार बोल्सोनारोलाई औपचारिक रूपमा फरार घोषणा नगरिएको स्पष्ट पारेका छन्।

स्पेनमा रेल दुर्घटना हुँदा कम्तीमा ६८ जनाको मृत्यु

म्याड्रिड, २९ अक्टोबर: स्पेनको मध्यभागमा रकिराखेको एउटा रेललाई तीव्र गतिमा रहेको अर्को रेलले पछाइबाट ठक्कर दिँदा कम्तीमा ६८ जनाको मृत्यु भएको छ। दुर्घटनाका क्रममा रेलका दुईवटा डिब्बा लिकबाट उछिडिएको क्षेत्रीय सरकारका अधिकारीले जारी सूचनामा उल्लेख छ। दुर्घटना बुधवार बिहान म्याड्रिडको दक्षिणमा पर्ने टोलेडो प्रान्तको उर्दानजिकै भएको हो, जुन भाग म्याड्रिडलाई दक्षिणी सहर सेभिलसँग जोड्ने तीव्र गतिको रेलमार्गमा पर्छ। दुर्घटनामा स्पेनको सरकारी रेल कम्पनी ‘रेम्फे’द्वारा सञ्चालित तीव्र गतिको ‘एभिर्’ रेलमा भएको जनाइएको छ, जुन म्याड्रिडबाट सेभिल जाँदै थियो। सो रेल निजी रेल कम्पनी ‘इरियो’ अर्को रेलमा ठोक्किएको थियो। अधिकारीहरूका अनुसार रेम्फेको रेलमा ३९७ जना सवार थिए भने इरियोको रेलमा १४७ जना थिए। स्पेनिस पत्रिका ‘एल पाइस’ले आपत्कालीन सेवा स्रोतलाई उद्धृत गर्दै जनाएअनुसार ठक्करपछि इरियो रेलका दुईवटा डिब्बा रेलमार्गछेउमा रहेको भिरबाट तल खसेको थियो।

प्रधानमन्त्री पेड्रो साञ्चेजले बुधवार ‘एक्स’मा पोष्ट गर्दै घटनाले आफू स्तब्ध भएको बताएका छन्। उनले घटनास्थलमा उद्धार टोलीहरूले काम गरिरहेको र देशका यातायात मन्त्री ओस्कार पुगुन्ते र कास्टिला–ला मान्चाका क्षेत्रीय नेता एमिलियानो गार्सिया–पेजसँग निरन्तर सम्पर्कमा रहेको जनाएका छन्। नौ महिनाअघि देशको दक्षिणी भागमा एउटा रेल लिकबाट बाहिरिएर विपरित दिशाबाट आइरहेको अर्को रेलसँग ठोक्किँदा ४५ जनाको मृत्यु भएको थियो।

झाड चीन बने सबैभन्दा धनी व्यक्ति

बेजिङ, २९ अक्टोबर: बाइटडान्सका संस्थापक झाङ यिमिङ कृत्रिम बौद्धिकता (एआई) क्षेत्रमा कम्पनीको विस्तारका कारण चीनका सबैभन्दा धनी व्यक्ति बनेका छन्। हुरुन रिसर्च इन्स्टिच्युटको नयाँ सूचीले प्रविधि क्षेत्रको सम्पत्ति बढ्दा उपभोक्ता बजार र घरजग्गा क्षेत्रका व्यवसायी भने दबाबमा रहेको देखाएको छ। हुरुनका अनुसार पाँच अरब युआनभन्दा बढी सम्पत्ति भएका चिनियाँको सङ्ख्या गत वर्षको तुलनामा ६.६ प्रतिशतले बढेर एक हजार ५२९ पुगेको छ। अमेरिकी डलरमा आधारित गणनाअनुसार अर्बपतिको सङ्ख्या पनि १५५ ले बढेर एक हजार १७६ पुगेको छ। हुरुनका अध्यक्ष रुयर्ट हुगेवर्फका अनुसार सूचीमा रहेका १६० जना अर्थात् करिब १० प्रतिशतले एआईबाट सम्पत्ति आर्जन गरेका छन्। बाइटडान्सको ‘डुबाओ’ चीनमा सबैभन्दा बढी प्रयोग हुने एआई सहायक बनेको छ। यही कम्पनी लोकप्रिय छोटो भिडियो मञ्च डुइन र टिकटकको पनि सञ्चालक हो। बोटलको पानीका व्यवसायी झोङ सान्सानको सम्पत्ति २३ प्रतिशत घटेर ६१ अरब अमेरिकी डलरमा सीमित भएपछि उनी दोस्रो स्थानमा झरेका छन्। विद्युतीय सवारीसाधनका लागि ब्याट्री उत्पादन गर्ने विश्वकै ठूलो कम्पनीका प्रमुख रोबिन जेङ तेस्रो स्थानमा छन्। एआई कम्पनी डीपसिस्कका संस्थापक लियाङ वेनेफेङ सातौँ र एआई चिप निर्माता क्याम्बिकनका अध्यक्ष चेन तियान्सी दसौँ स्थानमा रेका छन्।

मध्यावधि निर्वाचनको प्रचारप्रसारले तात्थ्यो अमेरिका, आरोप–प्रत्यारोपमा ओबामा र ट्रम्प

न्यूयोर्क, २९ अक्टोबर: अमेरिकामा आगामी मध्यावधि निर्वाचन नजिकिँदै जाँदा रिपब्लिकन र डेमोक्रेटिक पार्टीका शीर्ष नेताहरू चुनावी प्रचारमा सक्रिय भएका छन्। निर्वाचन अधिको अन्तिम साता पूर्वराष्ट्रपति बाराक ओबामा र राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले एकै समयमा जर्जिया र ओहायोमा छुट्टाछुट्टै चुनावी र्याली गर्दै एकअर्कामाथि आलोचना गरेका छन्। बुधवार जर्जियाको एटलान्टा महानगर क्षेत्रमा आयोजित सभामा पूर्वराष्ट्रपति ओबामाले ट्रम्प प्रशासनमाथि भ्रष्टाचारको आरोप लगाउँदै इरानसँगको युद्धबारे पनि आलोचना गरे। उता ओहायोमा आयोजित सभामा ट्रम्पले ओबामाको चुनावी प्रचारले खासै प्रभाव नपार्ने दाबी गरे।

दुवै नेताले यसअघि द्वाइट हाउसको अन्तर्गत सजावटलाई ‘चिजकेक फ्याक्ट्री’सँग तुलना गरेको विषयमा भएको विवादलाई पुनः उठाएका छन्। ओबामाले ट्रम्पको प्रतिक्रियालाई व्यङ्ग्य गर्दै आफ्नो टिप्पणीले उनलाई निकै आक्रोशित बनाएको बताएका छन्। यो विवाद ओबामाले ट्रम्पको द्वाइट हाउसको सजावटलाई प्रसिद्ध अमेरिकी रेस्टुरेन्ट चिजकेक

फ्याक्ट्रीसँग तुलना गरेपछि शुरु भएको हो। ओबामाले आफूले ट्रम्पको तुलना इराकका पूर्वराष्ट्रपति सद्दाम हुसेनसँग गर्दा खासै प्रतिक्रिया नआएको तर सजावटबारेको टिप्पणीले ट्रम्पलाई निकै असन्तुष्ट बनाएको बताएका थिए।

सीएनएनका अनुसार, निर्वाचनको अन्तिम चरणमा दुवै पार्टीले आफ्ना प्रभावशाली नेताहरूलाई प्रचारप्रसारमा उतारिरहेका छन्। नोभेम्बर ३ मा हुने निर्वाचनअघि मतदातालाई आफ्नो पक्षमा आकर्षित गर्न शीर्ष नेताहरूले देशका विभिन्न क्षेत्रमा चुनावी सभा गरिरहेका छन्।

अलास्काको सिनेट निर्वाचनमा ‘स्पोज्लर’ उम्मेदवारको विवाद
मध्यावधि निर्वाचनको प्रचारका क्रममा अलास्काको सिनेट निर्वाचनमा पनि विवाद चर्किएको छ। ट्रम्पले डेमोक्रेटिक उम्मेदवार मेरी पेल्टोलालाई सिनेटको प्रतिस्पर्धबाट पछि हट्न आग्रह गरेका छन्। पेल्टोलाको चुनावी टोलीले डमी उम्मेदवारलाई मैदानमा उतार्न सहयोग गरेको भन्ने समाचार

सार्वजनिक भएपछि ट्रम्पले उनीमाथि आपराधिक अभियोग लगाउनुपर्ने धारणा व्यक्त गरेका हुन्। न्यु योर्क टाइम्सको रिपोर्टअनुसार, पेल्टोलासँग सम्बन्धित डेमोक्रेटिक रणनीतिकारहरूले सिनेटका रिपब्लिकन उम्मेदवार डचान सुलिभानको मत काट्न सक्ने अर्को उम्मेदवारलाई निर्वाचनमा उठ्न मनाएका थिए। उक्त उम्मेदवारको नाम पनि डचान सुलिभान नै रहेको बताइएको छ। तर पेल्टोलाको चुनावी अभियान र डेमोक्रेटिक सिनेटरियल क्याम्पेन कमिटीले कथित योजनामा आफ्नो संलग्नता अस्वीकार गरेका छन्।

सुलिभानले पेल्टोलामाथि अलास्काका मतदातालाई भ्रममा पारेको आरोप लगाएका छन्। उनले आफ्नो चुनावी अभियान उपलब्धिहरूमा केन्द्रित रहने बताएका छन्।

मिसिगनमा

डेमोक्रेटिक उम्मेदवारको विज्ञापनमाथि विवाद
मिसिगनको सिनेट निर्वाचनमा डेमोक्रेटिक उम्मेदवार अब्दुल एल–सयदका विवादास्पद विज्ञापनलाई लिएर पार्टीभित्रै असन्तुष्टि देखिएको छ। डेमोक्रेटिक सांसद हेली स्टिभेन्सले एल–सयदलाई समर्थन गर्ने आफ्नो धारणा दोहोर्‍याउँदै उनका

विज्ञापनले चोट पुर्‍याएका व्यक्तिहरूलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने बताएको छ। उनले एल–सयदले ती विज्ञापनको निन्दा गर्न र हटाउन सक्ने विश्वास व्यक्त गरेकी छन्। स्टिभेन्सले विवादका बाबजुद आफू डेमोक्रेटिक उम्मेदवारलाई नै मत दिने बताएकी छन्। उनले अभियानलाई घृणायुक्त अभिव्यक्तिबाट टाढा रहन र त्यसको स्पष्ट विरोध गर्न आग्रह गरेकी छन्। यसैबीच, सिनेटर बर्नी स्यान्ड्सले एल–सयदको मुस्लिम धर्मलाई लिएर ट्रम्पले गरेका टिप्पणीलाई ‘घृणित’ भनेका छन्।

टेक्सासमा मतगणनासम्बन्धी मुद्दा

टेक्सासको पोटर काउन्टीका रिपब्लिकन पार्टीका नेताहरूले निर्वाचनको अन्तिम नतिजा प्रमाणित गर्नुअघि सबै मतपत्र हातैले गनुपर्ने माग गर्दै सङ्घीय अदालतमा मुद्दा दायर गरेका छन्। विदेशी ह्याक वा एआईका कारण मतगणनामा त्रुटि हुन सक्ने भन्दै उनीहरूले पूर्ण रूपमा हातले मतगणना गर्नुपर्ने माग गरेका हुन्। टेक्सासको कानुनले निर्वाचनपछि केही मतपत्रको नमुना छनोट गरी हातैले परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। तर रिपब्लिकन पक्षले उक्त व्यवस्था पर्थान नभएको दाबी गरेको छ। यस मुद्दाको सुनुवाइ राष्ट्रपति ट्रम्पबाट नियुक्त सङ्घीय न्यायाधीश म्याथ्यु कास्मारिकले गरिरहेका छन्। अलास्कामा पनि निर्वाचनको नतिजा प्रमाणित गर्ने प्रक्रियालाई रोक्न सक्ने सम्भावित मुद्दामा न्याय विभागविरुद्ध डेमोक्रेटिक पार्टी र गैरदलीय मतदाता अधिकार समूहलाई अदालतमा सहभागी हुन अनुमति दिइएको छ।

न्यू ह्याम्पसायरमा पनि सिनेट

निर्वाचनको प्रतिस्पर्धा
न्यू ह्याम्पसायरको सिनेट निर्वाचनमा रिपब्लिकन उम्मेदवार

जोन ई. सुनुनु र डेमोक्रेटिक उम्मेदवार क्रिस पापासबीच बुधवार भएको बहसमा दुवै पक्षले आफ्ना प्रतिद्वन्द्वीका राजनीतिक समर्थकलाई आलोचनाको विषय बनाएका छन्। सुनुनुले पूर्वउपराष्ट्रपति कमला ह्यारिस र क्यालिफोर्नियाका गभर्नर गेभिन् न्युसमसँग पापासले गरेको चुनावी सहकार्यको आलोचना गरेका थिए। पापासले भने ट्रम्पको समर्थन पाएको सुनुनुमाथि भ्रष्टाचारको आरोप लगाएका थिए। कमजोर लोकप्रियताले प्रतिनिधिसभामा डेमोक्रेटिक पार्टीलाई फाइदा पुग्न सक्ने अनुमान गरिएको छ। तर राष्ट्रिय स्तरमा डेमोक्रेटिक पार्टीप्रतिको मतदाताको धारणा पनि सकारात्मक नरहेको संकेतहरूले देखाएका छन्। अमेरिकामा नोभेम्बर ३ मा हुने मध्यावधि निर्वाचनमा प्रतिनिधिसभा र सिनेटमा वशश्चका लागि दुवै पार्टीबीच प्रतिस्पर्धा भइरहेको छ। निर्वाचनअघि शीर्ष नेताहरूको सक्रियता, विवादास्पद विज्ञापन, मतगणनासम्बन्धी मुद्दा र राजनीतिक आरोप–प्रत्यारोपले चुनावी माहोल थप तातेको छ।

महाराष्ट्र विधान परिषद् चुनाव

पाँचमध्ये तीन सिट मविआ र दुई महायुतीको खातामा

मुम्बई, २९ अक्टोबर (हिस): महाराष्ट्र विधान परिषद्का पाँच शिक्षक तथा स्नातक निर्वाचन क्षेत्रका सिटका लागि भएको चुनावमा महाविकास आघाडी (मविआ) ले तीन सिटमा विजय हासिल गरेको छ भने महायुतीले दुई सिट जितेको छ। यी पाँच सिटको मतगणना मङ्गलवार बिहान ८ बजीदेखि शुरु भएर बुधवार राति डेड बजी समाप्त भएको थियो।

निर्वाचन अधिकारीका अनुसार, पुणे शिक्षक निर्वाचन क्षेत्रबाट भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का कौन्सिलर गावडे विजयी भएका छन् भने पुणे स्नातक निर्वाचन क्षेत्रबाट राष्ट्रवादी कङ्ग्रेस पार्टी (शरदचन्द्र पवार) की उम्मेदवार हर्षदा देशमुख विजयी भएकी छन्। नागपुर स्नातक निर्वाचन क्षेत्रमा कङ्ग्रेसका अभिजीत वज्जारीले भाजपाका सुधाकर कोहेलेलाई पराजित गरेका छन्। छत्रपति सम्भाजीनगरमा राकांपा (शरदचन्द्र पवार) का प्रतापसिंह पाटिलले अजित पवार गुटका सतीश चव्हेणलाई पराजित गरे। अम्नारवती शिक्षक निर्वाचन क्षेत्रबाट शिवसेना (शिन्दे गुट) की किरण सरनाइकले कङ्ग्रेस उम्मीदवार अदिति पोहेलाई हराइन्। पुणे स्नातक निर्वाचन क्षेत्रमा हर्षदा देशमुख र भाजपा कङ्गडार डा. स्मिता जाधवबीच कट्टा टक्कर देखियो। मतगणना २७ अक्टोबर सुबह ८ बजी शुरु भएको थियो र ३६ घण्टाभन्दा धेरै समयसम्म चल्‍यो। पहिलो प्राथमिकताका मतका आधारमा कुनै पनि उम्मेदवारले विजयका लागि निर्धारित मत सङ्ख्या प्राप्त गर्न नसकेपछि नियमानुसार थप चरणमा मतगणना गरिएको थियो। यस निर्वाचन क्षेत्रमा जितका लागि १ लाख १३ हजार ११३ मतको कोटा निर्धारण गरिएको थियो। अन्तिम अर्थात् ४४औँ चरणको मतगणनापछि हर्षदा देशमुखले १ लाख १३ हजार ८२० मत प्राप्त गर्िन् भने डा. स्मिता जाधवले १ लाख ३ हजार ९१२ मत पाइन्। यससँगै देशमुखले ९ हजार ९२८ मतको अन्तरले विजय हासिल गरिन्। स्नातक निर्वाचन क्षेत्रमा कुल ३ लाख ८८ हजार १९ जना दर्ता भएका मतदातामध्ये २ लाख ४३ हजार ५२९ जनाले मतदान गरे।

कलेज छात्राको रहस्यमय परिस्थितिमा मृत्यु, शिकायत दर्ता

सिलगढी, २९ अक्टोबर (हिस): सिलगढीमा एकजना कलेज छात्राको शङ्कास्पद अवस्थामा मृत्यु भएको घटना बिहीवार प्रकाशमा आएको छ। मृतकको पहिचान प्रिया मण्डलको रूपमा गरिएको छ। घटनापछि परिवार शोकमा डुबेको छ। परिवारका सदस्यहरूले गए बुधवार राति भएको मृत्युको निष्पक्ष अनुसन्धान र न्यायको माग गर्दै भक्तिनगर पुलिस स्टेशन अन्तर्गत आशिघर पुलिस चौकीमा रिपोर्ट दर्ता गरेका छन्।

मृतककी आमा दीपाली मण्डलले दर्ता गरेको उजुरी अनुसार प्रिया पछिछा दुई वर्षदेखि कौशभ सरकासँग प्रेम सम्बन्धमा थिइन्। विवाह गर्ने वाचा पनि गरिएको परिवारको आरोप छ। उजुरीमा भनिएको छ, करिब डेढ महिनाअघि प्रियालाई कौशभकी अर्की युवतीसँग सम्बन्धभारे थाहा भएको थियो। यस विषयमा बातचित गर्दा उनलाई दुर्व्यवहार, गाली एवं कुटपिट गरियो।

शिकायतअनुसार गत २५ अक्टोबरको दिन प्रिया आफ्ना परिवारका सदस्यहरूसँग विवाहको बारेमा कुरा गर्न कौशभको घरमा गएकी थिइन्। त्यहाँ उनलाई कथित रूपमा अपमानित गर्दै सम्बन्ध समाप्त गर्न भनियो। परिवारअनुसार २८ अक्टोबरको बिहान प्रियाले पूजा गरिन्, बजार गइन् अनि घरका सदस्यहरूसित सामान्य रूपमा कुराकानी पनि गरिन्। त्यसपछि उनी आफ्नो कोठामा गइन्। केही समयपछि उनलाई आफ्नो कोठामा मृत अवस्थामा फेला परियो। प्रियाकी आमा‍ले पुलिसलाई सम्पूर्ण मुद्दाको निष्पक्ष अनुसन्धान गर्न एवं मृत्युको वास्तविक कारण पत्तो लगाउन माग गरेकी छन्। उजुरीको आधारमा पुलिसले अनुसन्धान शुरु गरेको छ।

आत्मनिर्भर असम अभियान

गुवाहाटी, २९ अक्टोबर (हिस): असमका मुख्यमन्त्री डा. हिमन्त विश्व सरमाले बिहीवार बताए, मुख्यमन्त्री आत्मनिर्भर असम अभियान अन्तर्गत कोकराझार जिल्ला प्रशासनले जिल्लाका १०९ जना चयनित उद्यमीहरूलाई विभिन्न क्षेत्रमा अघि बढ्न विशेष प्रशिक्षण एवं प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने पहल गरेको छ।

सामाजिक सञ्जाल पोस्टमा मुख्यमन्त्रीले भने, “राज्यका युवाहरूलाई आर्थिक सहायतासँगसँगै उचित प्रशिक्षण, तकनिकी ज्ञान एवं उपयुक्त अवसर उपलब्ध गराइए आत्मनिर्भर असमको भविष्य निर्माणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निभाउनसक्छ।” यस पहल अन्तर्गत कोकराझारका ५८ जना उद्यमीहरूले पहिलबाटै प्रमुख संस्थानहरूमा सुँगुर पालन, माछा पालन अनि बाख्रा पालनको क्षेत्रमा व्यावहारिक प्रशिक्षण प्राप्त गरिसकेका छन्।

यस कार्यक्रमको उद्देश्य युवाहरूमा उद्यमशीलतालाई प्रवर्द्धन गर्नु तथा उनीहरूलाई स्व–रोजगारको माध्यमबाट आत्मनिर्भर बन्न आवश्यक कौशल र प्राविधिक ज्ञान प्रदान गर्नु हो।

आईसीएआर-एनआरसीओद्वारा टीएसपी र खेत बचाओ अभियान अन्तर्गत तालिम, प्रदर्शन र सामग्री वितरण

गान्तोक, २९ अक्टोबर:

कुनै पनि फसलमा राम्रो उत्पादन सुनिश्चित गर्न पोषक तत्त्व प्रबन्धनले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्छ। अर्किड उच्च मूल्यवान पुष्प फसल भएकाले यसको भएपुर् उत्पादनका लागि आवश्यक पोषक तत्त्वसहितको पर्याप्त पोषणको आवश्यकता पर्दछ। कृ त्रिम (रासायनिक) पोषक तत्त्वहरूको प्रयोगले उत्पादन लागत बढाउनुका साथै पर्यावरणीय चिन्ता पनि निम्त्याउँछ। स्थानीय रूपमा उपलब्ध स्रोतहरूको प्रयोग गरी दिगो अभ्यासलाई प्रमोद्वन गर्ने उद्देश्यले आईसीएआर-नेशनल रिसर्च सेन्टर फर अर्किड्स (एनआरसीओ), पाकिमले आफ्नो ट्राइबल सब-प्लान (टीएसपी) कार्यक्रमअन्तर्गत काथोंक ठाउँमा जैविक पोषक तत्त्वको झोल तयार पार्न विषयमा एकदिने तालिम तथा प्रदर्शन कार्यक्रम आयोजन गर्‍यो।

मिरिकमा पुलिसद्वारा विजया सम्मेलन आयोजित

मिरिक, २९ अक्टोबर: मिरिक थाना प्रभारी नयन चक्रवर्तीको नेतृत्वमा मिरिक पुलिस स्टेशनद्वारा २८ अक्टोबरको दिन एउटा होटल परिसरमा विजया सम्मेलन आयोजन गरियो।

दुर्गापूजा, नवरात्रि तथा दशैंको समयमा शान्ति-सुरक्षा र कानून व्यवस्थालाई सुचारु राख्न अहोरात्र खटिएका सरकारी अधिकारी तथा सुरक्षाकर्मीहरूलाई एकै ठाउँमा ल्याई सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको चाडपर्वको खुशी साटासाट गर्नु कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको थियो।

कार्यक्रममा मिरिककी एसडीओ साङ्गे पेम भोटिया, एसडीपीओ पेमन रिजवान, बीडीओ, संयुक्त बीडीओ, बीएमओएच, ट्राफिक पुलिस अधिकारी, मिरिक कलेजका प्रतिनिधि, पुलिसकर्मीहरू, मिरिक

प्रेस क्लब तथा रिपोर्टर्स क्लब अफ मिरिकका सदस्यलगायत अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

कार्यक्रममा मानव तस्करी, लागूऔषध दुर्व्यसन, सड़क सुरक्षा तथा साइबर सुरक्षासम्बन्धी सचेतनामूलक भिडियो प्रदर्शन गरिनुका साथै मिरिकमा शान्ति-सुरक्षा अझ प्रभावकारी बनाउन विभिन्न सुझाउ तथा विचार आदान-प्रदान गरियो। एसडीओ साङ्गे पेम भोटिया र एसडीपीओ पेमन रिजवानले यस पहलको सराहना गर्दै विभिन्न सरकारी विभागबीचको समन्वय र सहकार्य कानून व्यवस्था कायम राख्न अत्यन्त आवश्यक रहेको बताए। कार्यक्रमको समापन गायक साइराज खातीको सुमधुर साङ्गीतिक प्रस्तुतिसँगै रात्रिभोजका साथ गरियो।

हतियार देखाएर लुटपाट, गनगहना र नगद लिएर चार बदमाश फरार

सिलगढी, २९ अक्टोबर (हि.स.): सिलगढीको शान्तिनगरको पञ्चानन रोड क्षेत्रमा एक स्वर्ण व्यवसायीलाई हतियार देखाएर लुटपाट गरिएको घटना बिहीवार सार्वजनिक भएको छ। पसल बन्द गरेर घर फर्किरहेका उनसँग कारलाई चारजना बदमाशले निशाना बनाउँदै सुन र नगदले भरिएको झोला खोसेर फरार भएको आरोप छ। विरोध गर्दा व्यवसायीमाथि कुटपिट गर्नुका साथै भाग्नै क्रममा उनीमाथि गोली प्रहार गरिएको थियो। यद्यपि, उनी गोली लाग्नबाट जोगिएका छन्।

पीडित उत्तम सरकार अनुसार, बुधवार राति पसलबाट फर्किएपछि घरको मुख्य ढोका खोलेर भित्र पस्न लाग्दा अचानक चारजना युवक उनको अगाडि आए। उनले केही बुझ्न नपाउँदै बदमाशहरूले उनको झोला खोसे। विरोध गर्दा उनलाई नालीमा खसालियो। त्यसपछि स्थानीय पसले र बासिन्दाहरूको सहयोगमा बदमाशहरूलाई पक्र्याउने प्रयास गरियो। आरोप अनुसार, दुईवटा मोटरसाइकलमा सवार भएर भागिरहेका बदमाशहरूले व्यवसायीलाई लक्षित गरी गोली चलाए। यस क्रममा घर अगाडि रहेका अर्का एक पसलेलाई पनि बन्दुक देखाएर धम्क्याइयो। पीडित अनुसार, लुटिएको झोलामा लगभग २०० ग्राम सुन र डेढदेखि दुई लाख रुपियाँ नगद थियो।

घटनाको सूचना प्राप्त हुनासाथ आशीघर पुलिस चौकीका पुलिस घटनास्थलमा पुगे। पुलिसले घटनामा संलग्न आरोपीहरूको पहिचान गर्न क्षेत्रका विभिन्न स्थानमा जडान गरिएका सीसीटीभी क्यामेराको फुटेज जाँच गरिरहेको छ।

खेत बचाओ अभियानका नोडल अधिकारी डा. एलसी डेले सहभागीहरूलाई भविष्यका लागि माटो र प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण गर्नुको महत्त्वबारे सचेत गराए। टीएसपीका नोडल अधिकारी डा. कलाईभानन एनएसले घरमै तयार

पार्न सकिने विभिन्न प्रकारका जैविक पोषक तत्त्वहरूका बारेमा जानकारी दिनुका साथै अर्किड फसलको वानस्पतिक तथा फुल्ने अवस्थामा तिनको प्रयोग गर्ने मात्राबारे विस्तृत रूपमा बताए।

कार्यक्रममा जम्मा २५ जना

किसानको सहभागिता थियो। उनीहरूलाई आफ्नै खेतबारीमा पोषक तत्त्वको झोल तयार पार्ने प्रदर्शन एकाइ स्थापना गर्नका लागि २०० लिटरका ड्रम र तरीको के क लगायतका आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराइयो।

वरिष्ठ पत्रकार तथा साहित्यकार विजय बान्तवाको निधनप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली

गान्तोक, २९ अक्टोबर (हिस):

सिटिजन एक्सन पार्टी (सीएपी) सिक्किमले नेपाली साहित्य, पत्रकारिता तथा सामाजिक चेतनाको विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुर्‍याएका वरिष्ठ पत्रकार एवं साहित्यकार विजय बान्तवाको निधनप्रति गहिरो दु:ख व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गरेको छ। सीएपा अध्यक्ष गणेश के राईले स्वर्गीय पत्रकार बान्तवाको निधनप्रति गहिरो दु:ख व्यक्त गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजन, आफन्त, मित्र तथा शुभचिन्तकहरूप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गरेका छन्। उनले दिवङ्गत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै शोकको यस कठिन घडीमा परिवारजनलाई धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी प्रार्थना गरेका छन्।

सीएपीले आज जारी प्रेस विज्ञप्तिमा भनेको छ, “स्वर्गीय बान्तवाले सिक्किममा नेपाली पत्रकारिता, साहित्य, भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा पुर्‍याएको योगदान सदैव स्मरणीय रहनेछ। उनको लेखन, विचार र सामाजिक चेतनाप्रतिको प्रतिबद्धताले नेपाली भाषा–साहित्यको क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण छाप छोडेको छ। उनको निधनले सिक्किमको साहित्यिक, पत्रकारितामूलक तथा बौद्धिक क्षेत्रमा अपूरणीय क्षति पुगेको छ।”

सिक्किम कला तथा साहित्य...

व्यापार तथा ज्ञान, धर्म र संस्कृतिको प्रसारमा भारतको ऐतिहासिक भूमिकाबारे प्रकाश पारे। उनले एशियाभरि बौद्ध धर्मको विस्तार, प्राचीन भारत र रोमबीचको समुद्री व्यापार, नालन्दा विश्वविद्यालयको महत्त्व तथा गणितमा शून्य र बीजगणितको योगदानबारे चर्चा गरे। यी उपलब्धिहरूले आधुनिक गणित, डिजिटल प्रविधि र गणनात्मक विधिहरूको विकासमा समेत प्रभाव पारेको उनले उल्लेख गरे।

त्यसपछि ‘ए नेचुरल डिस्पोजिसन: अ लाइफ इन स्टोरिज’ शीर्षकमा प्यानल चर्चा आयोजन गरियो। सिक्किम विश्वविद्यालयको भाषा तथा साहित्य सङ्कायकी प्राध्यापक एवं डीन डा. रोजी चामलिङले सञ्चालन गरेको चर्चामा प्रख्यात लेखक ध्रुव हजारीका, मामाङ दाइ र चेतन राज श्रेष्ठ सहभागी बने। चर्चामा पूर्वोत्तर भारतको पहिचान, साहित्यिक परम्परा, सांस्कृतिक विविधता तथा लोककथाको महत्त्वमाथि विचार आदान-प्रदान गरियो। वक्ताहरूले साहित्यले समुदायका जीवन्त अनुभव, सांस्कृतिक मूल्य र ऐतिहासिक कथाहरूलाई संरक्षण गर्दै विभिन्न समुदायका आवाजलाई व्यापक समाजसम्म पुर्‍याउने भूमिका निर्वाह गर्ने बताए।

यसैबीच, द्वाइट हलमा ‘इन अदर वर्ल्स: एक्रस ल्याङ्ग्वेजेज’ शीर्षकको पहिलो सत्र सम्पन्न भयो। यसमा कवि, सांस्कृतिक चिन्तक तथा अनुवादक रज्जित होक्कोटे र लेखिका सन्ध्या सुब्बाले अरुन्धती नाथसँग संवाद गरे। चर्चामा कोङ्कणी, हिन्दी लगायत भारतीय भाषाहरूबीच कथा, कविता र सांस्कृतिक स्मृतिको आदान-प्रदानमा अनुवादको भूमिकामाथि प्रकाश पारियो। होस्कोटेले आफ्नो बहुभाषिक पृष्ठभूमि तथा चौधौँ शताब्दीकी कश्मीरी रहस्यवादी कवयित्री लाल देदलगायतका कविहरूका रचनाको अनुवादसम्बन्धी अनुभव साझा गरे।

त्यसपछि ‘टाइनी टेल्स, टल स्टोरिज’ शीर्षकमा अनुराधा शर्मा र चामी छेङाले पुनीता रोयसँग संवाद गरे। सत्रमा छोट्टा कथाहरूले भावना, स्मृति र सांस्कृतिक सूक्ष्मतालाई प्रभावकारी रूपमा प्रस्तुत गर्न सक्ने क्षमताबारे चर्चा गरियो। समकालीन भारतीय आख्यान साहित्यमा महिला लेखकहरूको योगदान तथा उनीहरूका व्यक्तिगत अनुभवमा आधारित कथाहरूको महत्त्वलाई समेत उजागर गरियो। बिहानका यी सत्रहरूमा राज्यका विधायक, सल्लाहकार, विभिन्न बोर्डका अध्यक्ष, सचिव, विभागीय प्रमुख, सरकारी अधिकारी, विद्यार्थी, विद्यालयका शिक्षक तथा अन्य सरोकारवालाहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

ब्लुमिङ याङ्ग्याङ २०२६ को...

क्षेत्रका मानिसहरूलाई जीविकोपार्जनको दिगो माध्यमका रूपमा साना उद्यम र पुष्प खेतीतर्फ लाग्न प्रोत्साहित गर्नुको महत्त्वमाथि जोड दिइन्। स्थानीय कृषकहरूलाई पुष्प खेतीबाट प्राप्त हुने अवसरहरूको सदुपयोग गर्न आग्रह गर्दै उनले विभिन्न पेय पदार्थ र चिया बनाउन फूलहरूको सम्भावनाबारे प्रकाश पारिन्। यसले मूल्य अभिवृद्धि, उद्यमशीलता र आयार्जनका लागि थप बाटोहरू खोल्न सक्ने बताइन्।

कार्यक्रममा मुख्य अतिथिका रूपमा रहेका मन्त्री दाहालले ब्लुमिङ याङ्ग्याङले स्थानीय बासिन्दाहरूलाई कृषि तथा पुष्प खेतीमा संलग्न हुन प्रोत्साहित गर्नुका साथै यस क्षेत्रको कला र संस्कृतिको प्रवर्द्धन तथा संरक्षण गरिरहेको बताए। उनले गत सात वर्षमा याङ्ग्याङ क्षेत्रमा एसकेएम सरकारद्वारा सञ्चालित विकासका पहलहरूबारे चर्चा गर्दै निरन्तर विकास र सामुदायिक सहभागिताको महत्त्वमा जोड दिए। सिक्किम इन्स्पायरकी निर्देशक रोहिणी प्रधान र कला, संस्कृति तथा सम्पदा विकास बोर्डका अध्यक्ष सञ्जय दिलपाली राईले पनि कार्यक्रमलाई सम्बोधन गरे। उनीहरूले स्थानीय विकास, सांस्कृतिक संरक्षण र आर्थिक अवसरहरूलाई टेवा पुर्‍याउने पहलहरूको महत्त्वबारे प्रकाश पारे।

ब्लुमिङ याङ्ग्याङ २०२६ भने ३१ अक्टोबरसम्म सञ्चालन हुनेछ। कार्यक्रमले फूल उत्पादक, कृषक, उद्यमी, कलाकार र आगन्तुकहरूलाई एउटै मञ्चमा ल्याउनेछ, जसको माध्यमबाट स्थानीय प्रतिभा प्रदर्शन गर्न, कृषि उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्न तथा याङ्ग्याङको प्राकृतिक सौन्दर्य र सांस्कृतिक पहिचानको उत्सव मनाउन सकिनेछ।

यस पहलमार्फत याङ्ग्याङ पर्यटन विकास समितिले याङ्ग्याङलाई एक उदीयमान पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा स्थापित गर्ने लक्ष्य राखेको छ साथै दिगो जीविकोपार्जन र समुदायको नेतृत्वमा हुनु विकासका लागि अवसरहरू सिर्जना गर्ने उद्देश्य पनि राखेको छ।

नेपथ्यको बहुप्रतीक्षित प्रस्तुति...

हेतु दिउँसो ३:०० बजी नै ढोका खोलिने जानकारी दिए।

यस प्रकारको कार्यक्रमले कन्सर्ट तथा सृजनात्मक अर्थव्यवस्था कसरी सुदृढ बन्न सक्छ भन्ने प्रश्नमा विद्युत् विभागका सल्लाहकार पनि रहेका खरेलले भने, “यो पहलले मुख्यमन्त्री पीएस गोलेद्वारा व्यक्त गरिएको एउटा व्यापक आकाङ्क्षालाई प्रतिबिम्बित गर्दछ, जसअन्तर्गत मनोरञ्जन क्षेत्रलाई पर्यटन, उद्यमशीलता र रोजगारीसँग जोडेर राज्यको कन्सर्ट अर्थतन्त्र र सृजनात्मक अर्थतन्त्रको विकास गर्न लक्ष्य राखिएको छ। विभिन्न ठाउँबाट आउने दर्शकको आगमनले स्थानीय आतिथ्य तथा पर्यटन उद्योगका लागि महत्त्वपूर्ण अवसर प्रदान गर्नेछ किनभने अतिथिहरूले आवास, रेस्त्रेन्ट, यातायात, किनमेल र दर्शनीय स्थलहरूको भ्रमण गर्छन्। यस्तो हुँदा राज्यको राजस्व पनि वृद्धि हुँदछ।”

पत्रकार सम्मेलनमा मञ्च निर्माण, कार्यक्रम स्थलको पूर्वाधार, दर्शकको प्रवेश प्रक्रिया, टिकट प्रमाणीकरण, सुरक्षा व्यवस्था, भीड व्यवस्थापन, ट्राफिक समन्वयमाथि संक्षिप्त रूपमा प्रकाश पारियो।

सम्मेलनमा सिम्फेडका अध्यक्ष तथा कार्यक्रमका मुख्य समन्वयक तेञ्जिङ दोर्जी भोटिया, स्वास्थ्य विभागका अध्यक्ष फुबा रिञ्जिङ शेर्पा, पीभीई नेटवर्कका संस्थापक निर्देशक विकास कायस्थ, कार्यक्रमका राज्य प्रतिनिधि नीर छेत्रीको पनि उपस्थिति रहेको थियो।

रेशिथाडमा राज्यस्तरीय विद्यालय...

पूर्वाधारको प्रभावकारी उपयोग गर्न पनि प्रोत्साहित गरे र खेलकुदलाई प्रवर्द्धन गर्न र युवा प्रतिभालाई हुकाउन मुख्यमन्त्री पीएस गोले र विभिन्न खेल सङ्घहरूले प्रदान गरेको सहयोगलाई स्वीकार गरे।

अन्तरराष्ट्रिय खेलकुदमा भारतको आकाङ्क्षा उल्लेख गर्दै मन्त्री बस्नेतले सहभागीहरूलाई उच्चस्तरको उपलब्धि हासिल गर्न र उनीहरूलाई उपलब्ध अवसरहरूको अधिकतम उपयोग गर्न आग्रह गरे। उनले दृढ सङ्कल्प र निरन्तर प्रयासले युवा खेलाडीहरूलाई तृणमूलस्तरका प्रतियोगिताहरूदेखि राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय मञ्चहरूमा प्रगति गर्न मद्दत गर्न सक्छ भन्ने कुरा उल्लेख गरे।

आफ्नो सम्बोधनको अन्त्य गर्दै मन्त्री बस्नेतले खेलाडीहरूलाई राज्यस्तरीय च्याम्पियनशिपमा पुग्न बधाई दिँदै उनीहरूको सहभागिताले उनीहरूको कडा परिश्रम, प्रतिबद्धता र दृढ सङ्कल्पलाई प्रतिबिम्बित गरेको उल्लेख गर्दै उत्कृष्टताका लागि निरन्तर प्रयासरत रहन प्रोत्साहित गरे र भविष्यका खेलकुद प्रयासहरूमा सफलताको कामना गरे।

यसअघि, खेलकुद तथा युवा मामिला विभागकी सचिव याङ्चेन टी दामाङले स्वागत सम्बोधन राख्दै विद्यालय स्तरमा खेलकुद प्रवर्द्धनमा विद्यालय खेलकुदको भूमिकामाथि प्रकाश पारिन्। उनले भनिन्, “यो पहलले विद्यार्थीहरूलाई आफ्नो क्षमता पत्ता लगाउन, आत्मविश्वास निर्माण गर्न र अनुशासन, सामूहिक कार्य र खेलकुद विकास गर्ने अवसर प्रदान गरेको छ।”

विद्यालय खेलकुद २०२६ को प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै सचिवले ६ देखि १३ सेप्टेम्बरसम्म सबै बलकमा खण्डस्तरीय प्रतियोगिता सञ्चालन गरिएको बताइन्, जसमा २७० भन्दा बढी विद्यालयका ३,९७४ विद्यार्थीले भाग लिएका थिए। जिल्लास्तरीय प्रतियोगिता २१ देखि २६ सेप्टेम्बरसम्म आयोजना गरिएको थियो, जसको समापन रेशिथाङ खेलकुद परिसरमा राज्यस्तरीय च्याम्पियनशिपमा भयो, जहाँ ७२२ खेलाडीले भाग लिएका थिए।

उनले अझ भनिन्, “यस वर्ष कार्यक्रम विस्तार भएको छ, छनोट भएका खेलाडीहरूले भारतीय स्कूल खेल महासङ्घको तत्त्वावधानमा आयोजित राष्ट्रिय स्कूल खेलहरूमा सिक्किमको प्रतिनिधित्व गर्ने अवसर पाउनेछन्।” उनले राष्ट्रिय स्तरका प्रतियोगिताहरूमा सहभागिता सहज बनाउन आवश्यक बजेट सहयोग प्रदान गरेकोमा राज्य सरकारप्रति आभार व्यक्त गरिन्।

उद्घाटन कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री मोडेल स्कूल, आसाम–लिङ्जेको महिला पाइप ब्याण्डले प्रदर्शन गर्‍यो। मुख्य अतिथिले पहिलो दिनका प्रतियोगिताहरूको शुरुआत गर्दै औपचारिक रूपमा खेल उद्घाटनको घोषणा गरे। खेलहरूमा एथलेटिक्स, खो खो, कबड्डी, बक्सिङ, कराटे, आर्चरी र ताइक्वाण्डोजस्ता सात खेलकुद विषय सामेल छन्। प्रतियोगिताले युवा खेलाडीहरूलाई आफ्नो क्षमता प्रदर्शन गर्ने, बहुमूल्य प्रतिस्पर्धात्मक अनुभव प्राप्त गर्ने र सामूहिक कार्य र निष्पक्ष खेलको भावना विकास गर्ने अवसर प्रदान गर्दछ। उपस्थित अतिथिहरूमा गान्तोक जिल्लाका जिल्ला अधिकारी, राज्य खेलकुद विकास बोर्डका अध्यक्ष बलराम अधिकारी, राज्य युवा विकास बोर्डका अध्यक्ष रिञ्जिङ वाङ्ग्याल छोपेल भोटियासहित अन्यको उपस्थिति रहेको थियो।

नाम्ची जिल्ला पुलिसद्वारा मानव...

व्यक्तिहरूको सुरक्षाका लागि सामूहिक जिम्मेवारीको महत्त्वमाथि जोड दिइयो। कार्यक्रमको क्रममा, नाम्चीका एसपी विकास तिवारीले मानव बेचबिखनबारे विस्तृत जानकारी प्रस्तुत गर्दै यसका विभिन्न रूप–जस्तै बाल श्रम, बन्धक श्रम, यौन शोषण र रोजगारीको झूटा आश्वासन दिएर गरिने शोषणबारे प्रकाश पारे। उनले मानव तस्कृत्यहरूले प्राम: रोजगारी, सुरक्षा र जीवन स्तर सुधार्ने झूटा आश्वासन दिएर जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई आफ्नो निशानामा पार्ने गरेको चेताउनी दिए।

उनले सिक्किम, उत्तर बङ्गाल, उत्तर–पूर्वी क्षेत्र र नेपालमा मानव बेचबिखनको जोखिमबारे चर्चा गर्दै सबै लिङ्गका व्यक्तिहरू प्रभावित हुन सक्ने भए तापनि महिला र बालकबालिका विशेष गरी अधिक जोखिममा रहेको बताए। उनले छिमेकी क्षेत्रहरूबाट आर्थिक रूपमा विपन्न व्यक्तिहरूलाई–कहिले शिक्षा, रोजगारी वा राम्रो अवसरको प्रलोभन देखाएर–धेरैलु कामदारका रूपमा सिक्किम ल्याइने प्रवृत्तिप्रति पनि ध्यानाकर्षण गराए।

उनले उल्लेख गरेअनुसार, यस्ता परिस्थितिमा हुने दुर्व्यवहार र शोषणका घटनाहरूले जनस्तरमा अझ बढी सतर्कता, कामदारहरूको अधिकार र मर्यादाको संरक्षण तथा बेचबिखन रोक्न र जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको सुरक्षाका लागि अझ बलियो संयन्त्रको आवश्यकतालाई प्रस्ट पारे। उनले मानव बेचबिखनको रोकथाम पुलिस वा सरकारी निकायहरूको मात्र जिम्मेवारी नभई यसका लागि नागरिक, समुदाय र सामाजिक संस्थाहरूको सक्रिय सहभागिता पनि उत्तिकै आवश्यक रहेको कुरामा जोड दिए। उनले सर्वसाधारणलाई शङ्कास्पद गतिविधिहरूबारे जानकारी दिन र जबर्जस्ती, दुर्व्यवहार वा शोषणका संकेतहरूप्रति सचेत रहन आग्रह गरे।

उनले थप जोड दिँदै भने, “उद्धार गरिएका पीडितत्रहलाई दोष दिने, कलङ्कित गर्ने वा समाजबाट बहिष्कृत गर्नुको सट्टा उनीहरूसँग सम्मान, करुणा र संवेदनशीलताका साथ व्यवहार गरिनुपर्छ; उनीहरूलाई तत्काल सुरक्षा प्रदान गरिनुपर्छ तथा पुलिस र सम्बन्धित निकायहरूबाट सहयोग उपलब्ध गराइनुपर्छ।” पीडितहरू, विशेष गरी बालकबालिका र यौन शोषणबाट बचेका व्यक्तिहरूको पहिचान र मर्यादाको रक्षा गर्नु महत्त्वपूर्ण रहेको कुरा औँल्याउँदै उनले नागरिक तथा सञ्चारकर्मीहरूलाई उनीहरूको पहिचान खुल्ने जानकारी सार्वजनिक नगर्न र पुष्टि भएका सूचना मात्र साझा गर्न आग्रह गरे।

नाम्चीका एसएचओ आशिष भुजेलले मानव बेचबिखनका विषयमा विस्तृत प्रस्तुतीकरण दिए। उनले मानव बेचबिखनको परिभाषा, यसमा संलग्न गिरोहहरूले अपनाउने कार्यशैली, उनीहरूका उद्देश्य र अन्य सम्बन्धित पक्षहरूबारे व्याख्या गरे। उनले बालकबालिका र किशोरीहरू जबर्जस्ती श्रम, यौन शोषण तथा अन्य गैरकानूनी गतिविधिहरूका लागि बेचबिखनको उच्च जोखिममा रहने कुरा प्रकाश पार्दै सङ्गठित मानव बेचबिखन गिरोहहरूसँग जोडिएका गम्भीर जोखिमहरूतर्फ ध्यानाकर्षण गराए।

उनले सर्वसाधारणलाई रोजगारीका अवसर वा राम्रो जीवनको आश्वासन प्राप्त हुँदा सावधानी अपनाउन र कुनै पनि निर्णय लिनुअघि ती प्रस्तावहरूको वास्तविकता यकिन गर्न आग्रह गरे। उनले सहभागीहरूलाई यस्ता प्रस्तावहरूको वैधता जाँच गर्न पुलिस सधैं मार्गदर्शन र सहयोग प्रदान गर्न तत्पर रहेको आश्वस्त पारे।

सहभागीहरूलाई आफू आबद्ध विभाग, कार्यस्थल र समुदायमा यी जानकारी फैलाउन प्रोत्साहित गरियो, जसले मानव बेचबिखन बन्द, शोषणका सम्भावित घटना पहिचान गर्न र जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको सुरक्षा गर्न सामूहिक प्रतिबद्धता अभिवृद्धि गर्न मद्दत पुर्‍याउँछ।

सर्वसाधारणलाई मानव बेचबिखनको शङ्का लागेमा इमर्जेन्सी रेस्पोन्स सपोर्ट सिस्टम (ईआरएसएस)–को ११२ नम्बरमा (जुन २४ घण्टै उपलब्ध छ) वा समस्यामा परेका बालकबालिकाका लागि चाइल्ड हेल्पलाइनको १०९८ नम्बरमा जानकारी दिन प्रोत्साहित गरिएको छ। शङ्कास्पद गतिविधिहरूबारे सम्बन्धित पुलिस निकायमा पनि खबर गर्न सकिनेछ।

श्रम र श्रमदान : पुरखाको पसिनादेखि...

क सहभागिता अप्रासङ्गिक भएको छैन। आधुनिक प्रविधि, राज्यको स्रोत र नागरिकको सामूहिक सहभागितालाई उचित ढङ्गले जोड्न सकियो भने विकास अझ सहभागितामूलक बन्न सक्छ।

श्रमदान: कागजमा होइन, व्यवहारमा

श्रमदानको वास्तविक अर्थ कागजमा उल्लेख गरिएको अड्क वा योजनाको विवरणमा होइन, सार्वजनिक काममा नागरिकले स्वेच्छाले दिएको वास्तविक श्रममा देखिनुपर्छ। कुनै योजनामा जनसहभागिता वा श्रमदान उल्लेख हुँदैनमा त्यसलाई वास्तविक श्रमदान मात्र सकिँदैन। नागरिकले आफ्नो समय, श्रम, सीप र क्षमता कति स्वेच्छाले सार्वजनिक हितमा योगदान गरे भन्ने कुरा यसको मुख्य आधार हो। स्थानीय विकासका योजनामा जनसहभागिताका नाममा अर्थिक सहयोग, निर्माण सामग्री र श्रमलाई एउटै शीर्षकमा राख्ने प्रवृत्ति देखिन्छ किन भने यी योगदानको प्रकृति फरक हुन्छ। पैसा दिएको हो भने आर्थिक सहयोग, सामग्री दिएको हो भने सामग्री सहयोग र आफ्नो समय, श्रम तथा सीप दिएको हो भने श्रमदान भनेर स्पष्ट रूपमा छुट्याउनुपर्छ। यसो गर्दा नागरिकको वास्तविक श्रम योगदान पनि देखिन्छ र श्रमदानको अर्थसमेत स्पष्ट हुन्छ। श्रमदानको मूल आधार नागरिकको स्वैच्छिक सहभागिता हो। आफ्नो समुदायको आवश्यकता पहिचान गरेर सार्वजनिक हितका काममा समय र श्रम दिनु नागरिक जिम्मेवारीको एउटा महत्त्वपूर्ण रूप हो। सडकको सामान्य मर्मत, कुलो सफाई, सार्वजनिक स्थलको सरसफाई, विद्यालय परिसर व्यवस्थापन वा विपद्का कारण क्षति भएको संरचना पुर्ननिर्माणजस्ता काममा नागरिक स्वयं सहभागी हुँदा श्रमदान व्यवहारमा रूपान्तरित हुन्छ। यसको अर्थ विकासको जिम्मेवारी नागरिकमाथि मात्र सार्नु होइन। ठूला पूर्वाधार तथा सार्वजनिक सेवाको प्रमुख जिम्मेवारी राज्यकै हुन्छ। नागरिकले गर्न सक्ने स्थानीय र सामुदायिक काममा स्वैच्छिक श्रम तथा सहभागिता जोडिँदा राज्यको प्रयासलाई सहयोग पुग्छ र समुदायमा अपनत्वको भावना बढ्छ।

पाकिममा एकदिने जिल्ला किसान मेला आयोजित

पाकिम, २९ अक्टोबर (आईपीआर): पाकिम जिल्लाको कृषि प्रौद्योगिकी प्रबन्धन एजेन्सी (आत्मा) द्वारा पाकिमस्थित आरडीडी कम्प्युनिटी कम्प्लेक्स, ‘रबन’-मा एकदिने जिल्ला किसान मेला आयोजन गरिएको छ। यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य किसान र सरकारी अधिकारीहरूलाई ज्ञान आदान-प्रदान गर्न एउटै मञ्च उपलब्ध गराउनु, कृषि विकास तथा सम्बद्ध कृषि गतिविधिहरूलाई प्रवर्द्धन गर्नु र कृषि उत्पादकत्व बढाउन तथा किसानहरूको जीविकोपार्जनलाई सुदृढ पार्न उपलब्ध अवसर, सरकारी योजना र सहयोग सेवाबारे किसानहरूलाई जानकारी गराउनु रहेको थियो। कार्यक्रममा पाकिमका अतिरिक्त जिल्लापाल पुलकित मुख् अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए भने पाचे सामसिङका पञ्चायत अध्यक्ष एचबी गुरुङ विशिष्ट अतिथिका रूपमा सहभागी भएका थिए।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै अतिरिक्त जिल्लापाल पुलकितले कृषि देशको मेरुदण्ड रहेको र आज लिइने निर्णयहरूले आगामी वर्षहरूमा किसानहरूको जीविकोपार्जन कस्तो हुनेछ भन्ने कुरा निर्धारण गर्ने बताए। उनले समन्वय बलियो बनाउन र सूचना आदान-प्रदानलाई सहज बनाउन विभिन्न विभाग, प्राविधिक विज्ञ र किसानहरूलाई एउटै मञ्चमा ल्याउनुको महत्त्वमाथि प्रकाश पारे। उनले प्रशोधन, प्याकेजिङ र बजारीकरणमा रहेका कमी-कमजोरीहरूका कारण किसानहरूले आफ्नो मेहनतअनुसारको उचित प्रतिफल पाउन नसकेको औँल्याए।

उनले बजार पहुँच सुदृढ पार्ने, बेसार, अदुवा र बीउ-बिजनजस्ता स्थानीय उत्पादनहरूका लागि छुट्टै ‘ब्राण्ड’ विकास गर्ने, आधुनिक प्याकेजिङ सुविधाहरू स्थापना गर्ने तथा अनलाइन प्लेटफर्म र पर्यटन बजारको विस्तारमार्फत जैविक उत्पादनहरूलाई प्रवर्द्धन गर्ने पहलहरूबारे पनि चर्चा गरें। उनले किसानहरूको आय वृद्धि गर्न र दिगो कृषि विकासलाई टेवा पुर्‍याउन प्रशासनिक समन्वय र बजारमा राम्रो

पहुँच हुनु अपरिहार्य रहेको विषयमा जोड दिए। आफ्नो सम्बोधनमा कृषि तथा बागवानी विभागका अतिरिक्त निर्देशक तथा आत्माका परियोजना निर्देशक छिरिङ छोपेल भोटियाले किसान मेलाको उद्देश्य किसानहरूलाई विज्ञहरूसँग अन्तरक्रिया गर्न, ज्ञान साटासाट गर्न, आफ्ना उत्पादहरू प्रदर्शन गर्न र कृषि गतिविधिहरूलाई अझ अघि बढाउन प्रोत्साहन प्राप्त गर्ने मञ्च प्रदान गर्नु रहेको बताए। उनले बाली उत्पादनमा सुधार ल्याउनुपर्ने र स्थानीय परिवेश सुहाउँदो खेती प्रणाली अपनाउनुपर्ने कुरामा जोड दिए। उनले किसानहरूले भोग्नु परेका बजारीकरणसम्बन्धी चुनौतीहरूबारे पनि चर्चा गरे र बजार पहुँच सुधार गर्न तथा किसानहरूको जीविकोपार्जन बलियो बनाउन सहकार्य, सामूहिक कार्य र समन्वयको आवश्यकतामा जोड दिए। कृषि विज्ञान केन्द्रका प्रमुख डा. प्रकाश शर्माले कृषि उत्पादको व्यावसायिक सम्भावना बढाउन नवीन बजारीकरणका अवसर र मूल्य अभिवृद्धिको खोजी गर्नुपर्ने आवश्यकतामाथि प्रकाश पारे। उनले किसानहरूलाई स्थानीय उत्पादहरूको प्रशोधन र प्याकेजिङका अवसरहरू खोजी गर्न प्रोत्साहित गरे, जसले बजारीकरणमा सुधार हुन्छ र फराकिलो बजारसँग जोडिन्छ। उनले मोरिङ्गा खेतीको सम्भावना र खाद्य उत्पाद र

पशुधनको दानामा यसको प्रयोग पनि प्रकाश पारे। कृषि क्षेत्रलाई सुदृढ पार्नुको महत्त्वमा जोड दिँदै उनले आत्मनिर्भरतालाई प्रोत्साहन गर्न र किसानहरूको जीविकोपार्जन सुधार गर्न दुध खेतीलाई पुनर्जीवित गर्ने र कृषिमा आधारित उद्यमहरूलाई प्रवर्द्धन गर्ने आवश्यकतामाथि जोड दिए। त्यसैगरी, एचएण्डबीएसका संयुक्त निर्देशक डा. किञ्चोबेला भोटियाले सहभागीहरूलाई पशुधनको प्रजनन क्षमता र प्रजनन स्वास्थ्यबारे सम्बोधन गर्दै पोषणको कमी, प्रजनन विकार, सङ्क्रामक रोग, हार्मोनल असन्तुलन र अनुचित व्यवस्थापन अभ्याससहित बाँझोपनका सामान्य कारण प्रकाश पारे। उनले पशुधन प्रजननमा कुत्रिम गर्भाधानको भूमिकाको पनि व्याख्या गर्नु र प्रजनन समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्न अपनाइएका उपचार र व्यवस्थापन दृष्टिकोणहरूको रूपरेखा प्रस्तुत गर्नु। यसका साथै उनले किसानहरूलाई गाईवस्तु, सुँगुर, भैंडा र बाख्रालाई समेट्ने पशुधन बीमा योजनाबारे जानकारी गराइनु, नामाङ्कन प्रक्रिया र कृषक र सरकारको सम्बन्धित योगदानको व्याख्या गर्नु। उनले किसान क्रेडिट कार्ड ऋणबारे जानकारी पनि प्रदान गर्नु, संस्थागत ऋणमा पहुँचलाई सहज बनाउन यसको भूमिकामाथि प्रकाश पारिन्। सत्रअघि कृषि विभागकी

उपनिर्देशक तथा उपपरियोजना निर्देशक, एटीएमए पाकिम रेबिका गुरुङले जिल्लामा एटीएमएका गतिविधि र उद्देश्यहरूमाथि प्रकाश पारिन्। उनले क्षमता निर्माण, प्रविधि हस्तान्तरण, अन्तरविभागीय समन्वय, किसान समूह परिचालन र सशक्तिकरणमा एजेन्सीको भूमिकाबारे पनि चर्चा गर्नुन्। उनले एटीएमएको तृणमूलस्तरीय दृष्टिकोणमाथि जोड दिँदै उनले कृषि विद्यालय, किसान मेला र अभिमुखी भ्रमण जस्ता पहलहरूलाई ज्ञान बाँडफाँड, व्यावहारिक अधिगम र सुधारिएको कृषि अभ्यासहरू अपनाउने महत्त्वपूर्ण मञ्चको रूपमा प्रकाश पारिन्। उनले २२ अक्टोबरदेखि ३० नोभेम्बरसम्म मनाइँदै आएको राष्ट्रव्यापी खेत बचाओ अभियानमाथि पनि प्रकाश पारिन्, जसमा मृदाको स्वास्थ्य र दिगो कृषि अभ्यासहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै उनले सहभागीहरूलाई यस अभियानअन्तर्गत जिल्लाका विभिन्न जीपीयूमा सञ्चालित गतिविधिहरूबारे जानकारी दिइन्। उनले मृदाको स्वास्थ्य र जिम्मेवार कृषि अभ्यासहरूको महत्त्वमाथि विशेष जोड दिइन्। कृषकहरूलाई नयाँ अवसर खोज्न

प्रोत्साहित गर्दै उनले उनीहरूलाई प्रतिशिल र उद्यमशील बन्न, कृषि-पर्यटनको सम्भावना पहिल्याउन तथा व्यावसायिक रूपमा लाभदायक कृषि उद्यमहरू पहिचान गर्न आग्रह गरिन्। उनले कृषिमा आधारित जीविकोपार्जनलाई सुदृढ पार्न थप जमिनलाई खेतीयोग्य बनाउन र उपलब्ध सरकारी योजनाहरूको सदुपयोग गर्नुपर्ने कुरामा पनि जोड दिइन्।

आफ्नो सम्बोधनमा जिल्ला मत्स्य विकास अधिकारी गोरी मुखिजाले मत्स्य विभागका गतिविधि र योजनाबारे प्रकाश पारिन्। उनले सीमित ठाउँमा पनि माछापालनमार्फत उच्च उत्पादन र आमदानी गर्न सकिने सम्भावनाबारे जोड दिइन्। उनले माछा उत्पादन बढाउने, मूल्य अभिवृद्धिलाई प्रवर्द्धन गर्ने, परियोजनालाई प्रोत्साहन गर्ने तथा जीविकोपार्जन र रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने विभागको दूरदृष्टिबारे बताइन्।

उनले सहभागीहरूलाई प्रधानमन्त्री मत्स्य सम्पदा योजना (पीएमएसएसवाई)-बारे जानकारी दिँदै यसका उद्देश्य, लगानीको ढाँचा, अनुदानसम्बन्धी प्रावधान र यसका विभिन्न पक्षबारे व्याख्या गरिन्। यसमा सजावटी मत्स्यपालन र बायोफ्लक प्रविधिमा आधारित मत्स्यपालनजस्ता विषयहरू समावेश थिए। उनले विभिन्न अनलाइन प्लेटफर्महरूबारे पनि जानकारी दिइन्, जसको माध्यमबाट किसान, माछापालक, जालहारी व्यक्ति र अन्य सरोकारवालाहरूले सरकारी योजनाबारे जानकारी लिन, परियोजना प्रस्ताव पेश गर्ने, लाइसेन्सका लागि आवेदन दिन तथा बिक्नेता अनापति प्रमाण-पत्र र अन्य आवश्यक स्वीकृति वा विभागीय सहयोग प्राप्त गर्न सक्छन्।

उनले पूर्वोत्तर राज्यहरूमा ट्राउट मत्स्यपालनको सम्भावनाबारे प्रकाश पारिन् र राज्य सरकारको मुख्यमन्त्री मत्स्य उत्पादन योजनाबारे विस्तृत जानकारी दिइन्। यसैगरी प्रधानमन्त्री फसल बीमा योजनाकी जिल्ला संयोजक दिलकुमारी सुब्बाले खरीफ र रबी सिजनका लागि यस योजनाअन्तर्गत बाली बीमासम्बन्धी निर्देशिकाहरूको विस्तृत व्याख्या गरिन्।

कबि-तिङ्दामा पहिलो जिल्लास्तरीय एसएचजी प्रदर्शनी तथा क्रय-विक्रय बैठक जारी

● अर्चना तामाङ

मङ्गल, २९ अक्टोबर: मङ्गल जिल्लाको कबि-लुङ्चोक निवर्चन क्षेत्रअन्तर्गत फेन्सोङ जीपीयूको लाबी वार्डस्थित बाक्चा पर्यटन स्थलमा पहिलो जिल्लास्तरीय स्वयं सहायता समूह (एसएचजी) प्रदर्शनी तथा क्रय-विक्रय बैठक २०२६ आयोजन गरिएको छ। तीनदिने यस कार्यक्रमको उद्घाटन सिक्किम विधानसभाकी उपाध्यक्ष राजकुमारी थापाले गरेकी थिइन् भने दोस्रो दिन वनमन्त्री पिञ्चो नामग्याल लेप्चाले सहभागिता जनाए।

कबि-तिङ्दा ब्लक मिशन व्यवस्थापन एकाइले कबि-तिङ्दा खण्ड विकास सहकारी समाजसँगको सहकार्यमा आयोजना गरिएको कार्यक्रम ३० अक्टोबरसम्म सञ्चालन हुनेछ। यस प्रदर्शनीले स्थानीय स्वयं सहायता समूहले उत्पादन गरेका सामग्रीलाई बजारसम्म पुर्‍याउने तथा स्थानीय उद्यमशीलतालाई प्रोत्साहन गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

कार्यक्रमको दोस्रो दिन वनमन्त्री लेप्चालाई विधायक तथा सल्लाहकार थेन्ले छिरिङ भोटियासहित विभिन्न जनप्रतिनिधि, पदाधिकारी तथा सहभागीहरूले स्वागत जनाए। प्रदर्शनीमा मङ्गल जिल्लाभरिका ३० भन्दा बढी स्वयं सहायता समूहले सहभागिता जनाउँदै स्थानीयस्तरमा उत्पादित विभिन्न सामग्री तथा उत्पादन प्रदर्शन गरिएको छ। यसले स्थानीय उत्पादकहरूलाई आफ्ना उत्पादको पहिचान विस्तार गर्न, खरिददारसँग प्रत्यक्ष संवाद गर्न र नयाँ व्यापारिक सम्भावनाहरू खोज्न अवसर प्रदान गरेको छ।

प्रदर्शनीको प्रमुख उद्देश्य स्वयं सहायता समूहका सदस्यहरूलाई आफ्ना उत्पादन प्रदर्शन तथा प्रवर्द्धनका लागि उपयुक्त मञ्च उपलब्ध गराउनुका साथै उत्पादक र विक्रयबीच प्रत्यक्ष सम्पर्क स्थापित गर्नु हो। स्थानीय स्तरमा उत्पादन गरिएका सामग्रीले बजारमा उचित स्थान पाउन सकेसमूहका सदस्यहरूको आयआर्जनमा वृद्धि हुनुका साथै उनीहरूलाई आत्मनिर्भर बन्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

राउते रुम्तेकमा खेत बचाओ अभियानमा आत्मा गान्तोक अन्तर्गत एकीकृत जैविक कृषि प्रणाली सम्बन्धी फार्म स्कूलको उद्घाटन

गान्तोक, २९ अक्टोबर: सिक्किमको गान्तोक जिल्ला, राङ्का ब्लकअन्तर्गत राउते रुम्तेकस्थित कायुद गुम्पामा खेत बचाओ अभियान (रवि अभियान) आयोजन गरियो। कृषि विभाग, गान्तोकद्वारा आईसीएआर-केभीके पूर्व सिक्किम (रानीपुल)-को सहकार्यमा आयोजित यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य उन्नत कृषि अभ्यासलाई प्रवर्द्धन गर्नु र रवि फसलको सफल खेतीका लागि वैज्ञानिक विधिबारे किसानहरूमाझ चेतना गराउनु थियो। यस कार्यक्रममार्फत किसानहरूमाझ दिगो तथा एकीकृत कृषि अभ्यासलाई बढावा दिने उद्देश्यले आत्मा गान्तोक अन्तर्गत एकीकृत जैविक कृषि प्रणाली (आईओएफएस) सम्बन्धी फार्म स्कूलको पनि उद्घाटन गरियो।

कार्यक्रममा पञ्चायत सभापति सोनाम छिरिङ भोटिया, उपनिर्देशक (बागवानी) उषा तामाङ, आईसीएआर-केभीके पूर्व सिक्किम (रानीपुल)-का विषय विशेषज्ञ (बागवानी) बोनिएफस लेप्चा, बागवानी निरीक्षक अञ्जना सुब्बा, ब्लक अधिकारी (मत्स्यपालन) दुर्गा प्रसाद छेत्री, पशुधन निरीक्षक (पशुपालन) छिरिङ भोटिया, आत्मा राङ्का ब्लकका ब्लक प्रविधि प्रबन्धक (बीटीएम) गीता शर्मा र स्टेट ब्याङ्क

अफ् इण्डिया, रुम्तेक शाखाकी प्रबन्धक पेडेन भोटियालगायत कृषि क्षेत्रका अन्य पदाधिकारीहरूको उपस्थिति थियो। कार्यक्रममा २३ पुरुष र २४ महिला गरी जम्मा ४७ जना उत्साही तथा प्रगतिशील किसानहरूले सक्रिय सहभागिता जनाए। विभिन्न सम्बन्धित विभागका विशेषज्ञहरूले उन्नत कृषि अभ्यास, फसल व्यवस्थापन र रबि फसल खेतीका लागि उपयुक्त प्रविधिहरूको प्रयोगमा केन्द्रित रही आफ्नो प्राविधिक ज्ञान र फिट्ड-स्तरका अनुभव साझा गरे। आईओएफएस सम्बन्धी यस फार्म स्कूलको उद्घाटनले किसानहरूलाई रन्तर सिक्ने अवसर प्रदान गर्ने, विभिन्न कृषि घटकको प्रभावकारी एकीकरणलाई प्रवर्द्धन गर्ने र पर्यावरणीय रूपमा दिगो कृषि अभ्यास

अपनाउन प्रोत्साहित गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। यस कार्यक्रमले किसान, कृषि विशेषज्ञ, वित्तीय संस्था र सम्बन्धित सरकारी निकायका प्रतिनिधिहरूबीच अन्तरक्रियाका लागि एक महत्त्वपूर्ण मञ्च प्रदान गर्‍यो। यस क्रममा भएका चर्चाहरूले किसानलाई प्राविधिक ज्ञान हासिल गर्न, वैज्ञानिक विधि बुझ्न र खेतबारीमा आफ्नै कृषिजन्य चुनौतीहरूको उपयुक्त समाधान पहिचान गर्न मद्दत पुर्‍याए।

यस क्षेत्रमा कृषि उत्पादकत्व बढाउन, दिगोपन सुनिश्चित गर्न तथा किसानहरूको जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउनाका लागि-उन्नत कृषि प्रविधिहरूको अत्यन्त आवश्यक र किसान तथा सम्बन्धित निकायहरूबीचको समन्वय सुदृढीकरणमा जोड दिँदै कार्यक्रम सम्पन्न भयो।

सिटिजन एक्सन पार्टी-सिक्किमको गेजिङ र सोरेङ जिल्लास्तरीय कार्यकारिणी परिषद्को सभा सम्पन्न

गेजिङ, २९ अक्टोबर: सिटिजन एक्सन पार्टी (सीएपी), सिक्किमको गेजिङ तथा सोरेङ जिल्लास्तरीय कार्यकारिणी परिषद्को सभा बिहीवार गेजिङ जिल्ला कार्यालयमा सम्पन्न भएको छ। पार्टीका सल्लाहकार पुण्य प्रसाद खतिवडाको अध्यक्षतामा सम्पन्न सभामा पार्टीका सदस्यगणले गतिविधि, वर्तमान राजनीतिक परिस्थिति, जनताले भोगिरहेका आर्थिक तथा सामाजिक समस्या र आगामी राजनीतिक रणनीतिबारे विस्तृत चर्चा गरियो।

सभामा पार्टीका सङ्गठन प्रभारी तथा उपाध्यक्ष किरण जिम्बा, अनुसूचित जनजाति कल्याण परिषद्का उपाध्यक्ष प्रभारी ओङ्देन छिरिङ लेप्चा, नाम्ची जिल्ला कार्यकारिणी परिषद्का अध्यक्ष डीबी स्टिफन गुरुङ, सोरेङ जिल्ला कार्यकारिणी परिषद्का अध्यक्ष पीडी शेर्पा, महासचिव (सङ्गठन) प्रकाश पराजुली, महिला परिषद्की उपाध्यक्ष दिलमति लिम्बू, गेजिङ जिल्लाका महासचिव खगेन दोहाललगायत पार्टीका विभिन्न तहका पदाधिकारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

सभाको क्रममा विभिन्न विधानसभा

क्षेत्रमा भइरहेका पार्टीका सङ्गठनात्मक तथा राजनीतिक गतिविधिहरूको समीक्षा गरियो। सहभागी क्षेत्रीय अध्यक्षहरूले आ-आफ्नो क्षेत्रको प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै सङ्गठनको अवस्था, जनसम्पर्क, पार्टीका कार्यक्रम तथा आगामी कार्ययोजनाबारे जानकारी गराए।

चर्चाको क्रममा सिक्किमले भोगिरहेको आर्थिक अनियमितता, भ्रष्टाचार र जनजीवन दिन-प्रतिदिन कष्टकर बन्दै गएको विषयमा सहभागीहरूले गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरे। चाडपर्वको मुखमा समेत विभिन्न क्षेत्रका नागरिकहरूले आर्थिक कठिनाइ तथा दैनिक जीवनका समस्याहरू झेलनुपरेको विषय वक्तव्यहरूले उठाउ गरे।

सिक्किमलाई विद्यमान आर्थिक तथा

अधिकारीले आफ्नो क्षेत्रको सङ्गठनात्मक गतिविधिबारे जानकारी दिँदै पार्टीका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न क्षेत्र विशेषको मार्गचित्र तयार पारिएको बताए। स्थानीय समस्या, सम्भावना र आवश्यकतालाई बुझेर सोहीअनुसृत नीति, कार्यक्रम तथा रणनीति निर्माण गरिएको उनले उल्लेख गरे। अबको राजनीति सिर्जनाशील र परिणाममुखी हुनुपर्ने धारणा राख्दै उनले जमिनस्तरको सङ्गठनलाई बलियो बनाउन सबै कार्यकर्ताले विशेष ध्यान दिनुपर्ने बताए। सभामा पार्टीका कोषाध्यक्ष विष्णु चामलिङले पार्टीले नीतिगत रूपमा आत्मसात गर्दै आएको क्रान्तिवादी नीति र परिणाममुखी हुनुपर्ने धारणा राख्दै उनले जमिनस्तरको सङ्गठनलाई बलियो बनाउन सबै कार्यकर्ताले विशेष ध्यान दिनुपर्ने बताए। सभामा पार्टीका कोषाध्यक्ष विष्णु चामलिङले पार्टीले नीतिगत रूपमा आत्मसात गर्दै आएको क्रान्तिवादी नीति र परिणाममुखी हुनुपर्ने धारणा राख्दै उनले जमिनस्तरको सङ्गठनलाई बलियो बनाउन सबै कार्यकर्ताले विशेष ध्यान दिनुपर्ने बताए। सभामा पार्टीका कोषाध्यक्ष विष्णु चामलिङले पार्टीले नीतिगत रूपमा आत्मसात गर्दै आएको क्रान्तिवादी नीति र परिणाममुखी हुनुपर्ने धारणा राख्दै उनले जमिनस्तरको सङ्गठनलाई बलियो बनाउन सबै कार्यकर्ताले विशेष ध्यान दिनुपर्ने बताए।

पार्टीको सङ्गठनात्मक सुदृढीकरण, जनसम्पर्क विस्तार, प्रचार-प्रसार, आर्थिक स्रोत विकास, सामूहिक नेतृत्व तथा अनुशासित र जिम्मेवार राजनीतिक कार्यशीलतालाई आगामी दिनमा थप प्रभावकारी बनाउने प्रतिबद्धतासहित सभा समापन भयो।

चिवाभञ्ज्याङ १० के ट्रेल रन २०२६ सम्पन्न २२० भन्दा अधिक धावक सहभागी

गेजिङ, २९ अक्टोबर (हिम): पश्चिम सिक्किमको गेजिङ जिल्लाअन्तर्गत उत्तरे बजारदेखि भारत-नेपाल अन्तरराष्ट्रिय सीमा नाका चिवाभञ्ज्याङसम्म आयोजित ‘चिवाभञ्ज्याङ १० के ट्रेल रन २०२६’ बिहीवार सम्पन्न भएको छ। प्रतियोगितामा स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गरी २२० भन्दा अधिक धावकले सहभागिता जनाए।

उत्तरेस्थित टाइटेनिक पार्कबाट शुरु भएको दौडालाई क्षेत्र विधायक सुदेश कुमार सुब्बा र विकास गोलेले हरियो झण्डा देखाएर शुभारम्भ गरे। दौड फिसरिस, कुनाबाट, धनपाले, सेञ्जुरी फेदीछोला तथा चित्रे हुँदै चिवाभञ्ज्याङमा पुगेर सम्पन्न भयो। कार्यक्रममा मानेबुङ-देन्ताम पर्यटन विकास समितिका अध्यक्ष आरबी विष्टसहित समितिका सदस्य, जिल्ला पञ्चायतका प्रतिनिधि, विभिन्न विभागका अधिकारी, सुरक्षाकर्मी, पुलिस, वन तथा स्वास्थ्य विभागका प्रतिनिधि, होटल व्यवसायी, स्थानीय सङ्घसंस्था, गाउँले र राजनीतिक कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति रहेको थियो। सिक्किमका साथै भारतका विभिन्न

राज्यबाट धावकहरूले प्रतियोगितामा नाम दर्ता गराएका थिए। नेपाल र भूटानका धावकहरूले समेत सहभागिता जनाए। दिगो भोलिका लागि जिम्मेवार पर्यटन भन्ने नाराका साथ देन्ताम सिक्किमको पर्यटन विकास सोसाइटीले आयोजन गरेको यस प्रतियोगिताको उद्देश्य खेलकुदमार्फत पर्यटन प्रवर्द्धन गर्नुका साथै प्राकृतिक सौन्दर्य र पर्यावरणको संरक्षण गर्दै दिगो पर्यटनलाई प्रोत्साहन गर्नु रहेको छ। १० हजार मिटर लामो यस दौडले

हिमाली भूभाग, हरियाली वनजङ्गल र मनोरम प्राकृतिक दृश्यबीच दौडिने विशेष अनुभव प्रदान गरेको आयोजकले जनाएको छ। प्रतियोगिताले स्थानीय खेलाडीलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै सिक्किमको सांस्कृतिक सम्पदा र प्राकृतिक आकर्षणलाई राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा परिचित गराउन मद्दत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ। दौड पाँचवटा विधामा सञ्चालन गरिएको थियो। विभिन्न विधाका विजेताहरूलाई नगद

पुरस्कार तथा प्रमाणपत्र प्रदान गरियो भने दौड पूरा गर्ने धावकहरूलाई पदक प्रदान गरियो। खुल्ला पुरुष तथा महिला विधामा पहिलो हुनेलाई ३५ हजार रुपियाँ, दोस्रो हुनेलाई २५ हजार रुपियाँ र तेस्रो हुनेलाई १५ हजार रुपियाँ पुरस्कार प्रदान गरियो। १८ देखि ३५ वर्ष उमेर समूहका पुरुष तथा महिला धावकहरूका लागि पनि नगद पुरस्कारसहित पदकको व्यवस्था गरियो। कार्यक्रमका प्रमुख प्राविधिक प्रतिनिधि म्याराथन म्यान अमर सुब्बा रहेका थिए।

पास्टिडमा सिक्किम गरीब आवास योजनाको नवनिर्मित घर उद्घाटन

गान्तोक, २९ अक्टोबर: छुजाचेन समष्टिको पास्टिड निवासी रत्नबहादुर गुरुङको सिक्किम गरीब आवास योजनाअन्तर्गत नवनिर्मित घरको उद्घाटन क्षेत्र विधायक एवं मन्त्री पुरणकुमार गुरुङका बाहुलीबाट सम्पन्न भयो। कार्यक्रममा स्थानीय प्रशासनिक अधिकारी, एसकेएम पार्टीका प्रतिनिधि, पञ्चायत सदस्य तथा लाभार्थी परिवारको उपस्थिति रहेको थियो। मुख्यमन्त्री पीएस गोलेको नेतृत्वमा सञ्चालित यस जनमुखी योजनाले विपन्न परिवारलाई सुरक्षित आवास उपलब्ध गराउँदै उनीहरूको जीवन स्तर सुधार गर्न र आत्मसम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्ने आधार प्रदान गरिरहेको छ। लाभार्थी परिवारले मुख्यमन्त्रीप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गरेका छन्।

मन्त्री लामाले गरे उत्तरकन्यामा आठ जिल्लाका अल्पसङ्ख्यक मामिला विभागका अधिकारीहरूसँग बैठक

सिलगढी, २९ अक्टोबर: पश्चिम बङ्गालको सिलगढीस्थित उत्तरकन्यामा बिहीवार राज्यका आठ जिल्लाका अल्पसङ्ख्यक मामिला विभागका अधिकारीहरूसँग विभागीय राज्यमन्त्री विशाल लामाको महत्त्वपूर्ण बैठक सम्पन्न भयो। बैठकमा विभागीय गतिविधिहरूको समीक्षा गर्नुका साथै जनकल्याणसँग सम्बन्धित विभिन्न विषयमा चर्चा गरियो।बैठकमा सरकारी योजनाहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने, सर्वसाधारणका गुनासा सम्बोधन गर्ने तथा योजनाहरूको लाभ लक्षित लाभार्थीसम्म पुर्‍याउने विषयमा विचार आदान-प्रदान गरिएको थियो।अल्पसङ्ख्यक समुदायको कल्याण, पारदर्शी प्रशासन र सरकारी योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई प्राथमिकतामा राख्दै जनकल्याणकारी कार्यक्रमहरूलाई अझ प्रभावकारी बनाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको छ।

